

IZ GENERALNE KURIJE

DOMINICA PASQUAE IN RESURRECTIONE DOMINI 2007	3
---	---

OKRUŽNO PISMO O. PROVINCIJALA

Saziv provincijskog Kapitula 2007.	9
---	---

IZ TAJNIŠTVA

Zapisnik definitorijskog sastanka	14
Regionalni sastanci u svibnju	15
Zahvala fra Branku Brnasu	15
Provincijal fra Željko Tolić, izabran za predsjednika Vijeća franjevačkih zajednica	15
Fra Ante Čovo imenovan ravnateljem Franjevačkog instituta za kulturu mira	16
Zahvala fra José Rodrígueza Carballa, ofm generalnog ministra	16

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Jeruzalem: Međunarodni kongres povjerenika Svete zemlje	17
Hrvatska pastva u Sloveniji	19
Blaškovec: Studijski dan za bračno-obiteljske savjetodavce	23
Starac Milovan među prvih deset	24
Zaostrog: Duhovna obnova roditelja	26
Fra Petar Krstitelj Bačić, Put 1874. s Pavlinovićem po Bosni i Hercegovini	27
Makarska: Otkrivene masovne grobnice iz II. svjetskog rata	28
Zagreb: "ANTIĆEVO 2007."	33
Makarska: 42. obljetnica blažene smrti fra Ante Antića	34
Danilo: Obnova crkve sv. Petra u Danilo Birnju	35
München: Svjedočanstvo franjevačkih bogoslova u Bayern-u	36
München: Obnovljeni u novu crkvenu godinu	37
München: Niko bijeli dare dijeli	37
München: Taize na putu za Zagreb	38
München: U čast Bezgrješnoj	38
Sindelfingen: «Svim na zemlji mir veselje» poručio je sv. Nikola	39
Sindelfingen: Predstavljena monografija Hrvatska katolička misija Sindelfingen	40
Rüsselsheim: Ljubav na djelu	42
Susret inozemnih pastoralnih djelatnika u biskupiji Mainz	42
München: Natječaj božićnih likovnih radova na temu „Božić“ 2006.	43
Sindelfingen: Pokladno slavlje	44

Heusenstamm-Offenbach: 16. folklorni festival hrvatske katoličke mladeži	45
München: Proslava dvostrukog jubileja.....	46
Sindelfingen: Seminar za ženidbu.....	47
Sindelfingen: Duhovna obnova	48

USUSRET 800. OBLJETNICI REDA

Imati Duh Gospodnji i njegovo sveto djelovanje (PPr 10,8)	49
---	----

NAŠI POKOJNICI

† Fra Zvonimir Nimac.....	54
† Stipica Norac Kljajo	67

BIBLIOGRAFIJA

“Čarli”	68
Vjeruj u ljubav	69
(P)osluhni riječ	69
Pričekaj dušu	70
Putokaz kroz hrvatske svjetove	70
Očenaš - molitva Gospodnja	71
Stotine godina visovačke samoće	72

DOMINICA PASQUAE IN RESURRECTIONE DOMINI 2007

Surrexit Dominus vere

Uskrs je! Svetkovina života: «Što tražite Živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!» (*Lk 24,5-6*). Uskrs je! Pohađa nas nada: «Zašto se prepadoste? Zašto vam sumnje obuzimaju srce?» (*Lk 24,38*). «Ne bojte se!» (*Mt 28,10*). «Ja sam s vama...» (*Mt 28,20*). Uskrs je! Pozvani smo na hod: «Idite, javite mojoj braći da pođu u Galileju! Ondje će me vidjeti!» (*Mt 28,10*; usp. *Mk 16,7*).

Draga braćo i sestre, neka Uskrsli Krist osvjetli svojim svjetlom naš put, osnaži svojom prisutnošću našu nadu i neka nam Njegovo uskrsnuće ispuni život, život u izobilju.

Sjećajući se

Prošlo je tek nekoliko mjeseci od slavlja Izvanrednoga generalnog kapitula, uistinu uskrsnog događaja za one koji su na njemu sudjelovali i za cijelo bratstvo. Vođeni za ruku iskustvom dvojice učenika iz Emausa, čija nas je ikona (usp. *Lk 24,13-35*) pratila tijekom cijeloga kapitula (usp. *Gospodin nam govori na putu, Ggp, 3*), iskusili smo kako nam Gospodin govori na putu i kako nam iskustvo puta pomaže bolje razumjeti naš poziv (usp. *Ggp 10*). Poput Kleofe i njegova druga i mi smo osjetili kako nam srce gori u dijeljenju kruha Riječi i Euharistije, primijetili smo kako nam Gospodin otkriva svoje lice (usp. *Ggp 8*). Kao i učenici iz Emausa, «u kontekstu uzajamno dijeljene vjere», i mi smo slobodno očitivali svoje strahove i naše se srce otvorilo otajstvu drugoga (usp. *Ggp 3*). Poput njih, i nas, «prosjake smisla» (*Ggp 6*), dok smo dijelili svoje dvojbe, svoje umore i svoja bogatstva (usp. *Ggp 7*), pohodila je nada «ona koja se ukorjenjuje u siromašnom i raspetom Kristu i u njegovim predstavnicima, siromasima i raspetima ove naše zemlje» (*Ggp 9*). Tada smo, s iznenađenjem i čuđenjem, uočili da smo primili nutarnju snagu koja izlazi iz Uskrsa i zahvaljujući kojoj se vraćamo braći s obnovljenom nadom (usp. *Ggp 3*), oslobađajući nas, malo po malo, od razočaranja, površna pragmatizma i lakih obmana (usp. *Ggp 9*).

Kapitul je, međutim, želio biti *otvoren* i kao takav treba se nastaviti u svakoj jedinici i u svakom bratu. Tako uskrsno iskustvo što smo ga živjeli zajedno, tijekom «hodočašća na mjesta koja čuvaju izvorni čar naše karizme» (*Ggp 2*), nastavit će živjeti u našim mjesnim bratstvima i u srcu svakoga od nas. To će biti moguće ako prihvatimo pozive što

nam ih je uputio kapitul i provedemo njegove *smjernice*. Kako bi nam pomogao poći od *dobroga boljemu*, želim podijeliti s vama neke od tih poziva ili izazova.

Raspravljali su zajedno putom

Red je projektom *Milost početaka* odlučio nastaviti postupak koji je započeo proglašenjem sadašnjih *Generalnih konstitucija, pre-pravljanja i pre-temeljidbe* našega života i poslanja, kako bismo danas živjeli svoju franjevačku istobitnost na stvaralački i dinamičan način, vjerni Bogu i svijetu, «uvijek u podložnosti i pod nogama svete Crkve» (*PPr* 12,4; usp. *Ggp* 8).

Želimo na taj način evanđeoski odgovoriti na znakove vremena, «bljeskove svjetla prisutne u tamnoj noći naroda» (usp. *Gospodini dao mir*, 6), po kojima nas Bog poziva i, u isto vrijeme, želimo «ponovno odvažno predložiti» Franjinu i Klarinu «poduzetnost, domišljatost i svetost» (usp. *Vita consecrata*, 37).

Stoga nas dokument *Gospodin nam govori na putu* podsjeća da trebamo živjeti u stavu «trajnog razlučivanja», koji je u isto vrijeme vjeran i stvaralački, procjenjujući neprestance svoj život i svoje poslanje (usp. *Ggp* 35.33). To će nam omogućiti da osuvremenimo svoju karizmu «pred izazovima velikih promjena» (*Ggp* 1) i da damo evanđeosko-franjevački odgovor na pitanja naših suvremenika «o smislu povijesti, postojanja i života», pitanja koja su i naša (usp. *Ggp* 6). Naspram statičnih uzoraka vjernosti, od nas se traži da živimo u perspektivi postupka, a time i projekta. Naspram napasti uzmicanja ili bježanja, pozvani smo na razlučivanje, ne samo kako bismo osmislili budućnost, nego, iznad svega, kako bismo spoznali Božju volju ovdje i sada (usp. *Rim* 12,2), upirući pogled u budućnost (usp. *Vita consecrata* 110).

Pre-pravljanje i pre-temeljidba našega života i poslanja, zahtijevaju, iznad svega i prije svega, razlučivanje kako bismo prepoznali volju Božju. Stoga smo pozvani, osobno i zajednički, trajno moliti sa svetim Franjom: «Svevišnji, slavni Bože, prosvijetli tamu moga srca...[da] izvršim tvoju svetu i istinsku volju» (*MpKr*). Zahtijevaju i da razlučimo, što je moguće objektivnije, svoju stvarnost: onu unutarnju, dob braće, nazočnost i obveze, mogućnosti i slabosti braće i bratstava; onu vanjsku, društveno, kulturološko i političko surječje u kojem se krećemo. U svjetlu te dvojake stvarnosti trebamo donijeti prikladne odluke, *jasno i odvažno*, pa i onda kad srce krvvari. U svemu tome trebamo načiniti veliki napor kako nas ne bi vodili bezrazložni idealizmi ali ni zagušujući realizam. Pred stvarnošću koju neke jedinice žive, ne može se naprosto opredijeliti za održavanje

starih ustroja, nego se trebamo stvaralački otvoriti budućnosti, unatoč nepovoljnim prilikama.

To uključuje prilaženje stvarnosti kritičkim duhom, ali uvijek polazeći od vjere, prosvijetljeni Riječju, u dubokom zajedništvu s Bogom i Crkvom, jer kako nas podsjeća kapitulski dokument: «Za tumačenje života nije dostatno biti blizak stvarnosti. Potrebno je na nju gledati očima vjere, to jest živjeti je polazeći od dubokog odnosa s Bogom i njegovom riječju, u tijesnom zajedništvu s Crkvom» (*Ggp* 14). Samo pogled vjere omogućit će nam da gledamo na prošlost sa zahvalnošću, da živimo sadašnjost s oduševljenjem i da prihvatimo budućnost s nadom (usp. *Novo millennio ineunte* 1).

Za razlučivanje koje želi biti franjevačko, moramo uzeti knjigu *Evandjelja i pitati za savjet Krista* (usp. *2Čel* 15). Ova druga godina priprave za osamstotu obljetnicu osnutka Reda traži od nas da živimo evanđelje odvažno: *Usudujemo se živjeti evanđelje*, geslo je koje će nas pratiti ove godine. Živjeti evanđelje znači dopustiti da nas prosvijetli evanđelje, da postane glavno mjerilo našega osobnog i bratskog razlučivanja.

Draga braćo, u projektu *Milost početaka* bili smo pozivani u 2006. da se stavimo u stav razlučivanja i da se zapitamo: «Gospodine, što hoćeš da učinim?»; stav i pitanje koji moraju postati dio našeg života. Živimo u stavu razlučivanja. Uputimo se, sigurni da Gospodin ide pred nama (usp. *Mk* 16,7). Poput učenika prvoga dana u tjednu, poput dvojice iz Emausa uvečer istoga dana, i mi trčimo (usp. *Iv* 20,4), pođimo odmah (usp. *Lk* 24,33). Samo tako moći ćemo razlučiti ono što Gospodin želi od nas i samo tako ćemo moći navijestiti s uvjerenjem: «Doista uskrsnu Gospodin» (*Lk* 24,34).

Vratiše se u Jeruzalem i nadoše okupljenu jedanaesticu

Nakon što se dvojici učenika iz Emausa otvoriše njihove oči i prepoznaše Isusa, oni se «u isti čas digoše i vratiše u Jeruzalem», kako bi se susreli sa zajednicom od koje su se bili udaljili (usp. *Lk* 24,33). Za one koji slijede Franjinu karizmu bratstvo je povlašteno mjesto ne samo za susret braće s Bogom (usp. *GGKK* 40), nego i za živjeti uskrsnu radost i podijeliti vlastito iskustvo vjere. Kapitulski dokument, sa svoje strane, podsjeća nas da je bratstvo dar koji valja prihvatiti sa zahvalnošću, u isto vrijeme treba ga izgrađivati upornom postojanošću. Ta je obveza predstavljena «kao jedna od naših temeljnih obveza» (*Ggp* 27). Dio smo bratstva koje je pozvano na stalni rast. Pozvani smo biti graditelji bratstva a ne samo korisnici, poglavito kad je naša stvarnost, osobna i bratska, «označena ograničenošću i grijehom» (*Ggp* 24). U tom surječju veoma se dobro razumije poziv

kapitula da budemo pozorni na bratski život: «Naše je bratstvo potrebno osobite skrbi s naše strane» (*Ggp* 31), te «zahtijeva pratnju i majčinsku skrb» (*Ggp* 32).

Što znači skrbiti o bratskom životu? Kapitulski dokument nudi nam važne upute za ostvarenje tog poslanja. Zauzimati se za bratski život znači paziti na *ljudske odnose*, koji su ponekad među nama manjkavi i otkriti *teološke razloge* bratstva, jer «činjenica da se prepoznamo kao braća nastaje iz vjere u jednoga Boga koji je Otac sviju». Polazeći od toga uvjerenja mi prepoznamo drugoga kao brata i možemo poput Franje reći: “*Gospodin mi je dao braću*” (*Ggp* 26). Mariti za bratski život znači boriti se protiv svake vrste podjela koje nisu strane našem bratskom životu (usp. *Ggp* 31). U iscjepkanom i podijeljenom svijetu kao što je naš, moguće je biti proročki znak samo ako nadidemo svaku vrstu podjela među sobom i ako budemo istinski mostovi zajedništva među svima (usp. *Ggp* 31). Razlike, daleko od toga da su prijatne, su «radosna vijest Boga svagda u sebi plodnog» (*Ggp* 4). Mariti za bratstvo znači koristiti na odgovarajući način sredstva što nam ih naše zakonodavstvo stavlja na raspolaganje, kao što je trajna izobrazba, mjesni kapitul i bratsko ispravljanje. Paziti na bratski život znači nešto veoma jednostavno, a ponekad veoma teško, kao što je uzajamno opraštanje i traženje u svakom trenutku putova zajedništva (usp. *Ggp* 31.53).

Svjestan, međutim, da se najveća poteškoća u izgradnji bratstva sastoji u pomanjkanju duboke komunikacije među nama ili u poteškoći da govorimo jedni drugima, na pravi i istinit način, bez pridržaja i s potrebnim povjerenjem, polazeći od naših siromaštva, kapitulski dokument ustrajava iznad svega na *komunikaciji* kao povlaštenom sredstvu u skrbi o bratstvu. Duboka komunikacija dovest će nas do toga da se zapitamo o «svom životnom stilu» (*Ggp* 3), «nadidemo samoživost i osamljenost koje često obilježavaju naš život i naš rad» (*Ggp* 49.1), «zajedno uzajamno dijelimo radosti i poteškoće bratskoga života i promišljamo nad svojim osobnim zvanjem», «zajedno produbimo svoje nasljedovanje Krista te svoju vjeru u Boga» (*Ggp* 51), «dijelimo i slavimo život u svim njegovim dimenzijama» (*Ggp* 32), očitujemo, polazeći od vjere, ono što imamo u sebi (usp. *Ggp* 43). *Metodologija Emausa* prikazuje «put i način djelovanja koji će nas voditi prema budućnosti» (*Ggp* 39), «kao ugaoni kamen za rast nas, Manje braće» (*Ggp* 49.1). *Metodologija Emausa* i škola bratstva (usp. *Ggp* 51) pomoći će nam u svemu tome u mjeri u kojoj je primijenimo u bratstvima, provincijama i čuvarijama.

Pre-temeljdbom želimo dati vrsnoću svome životu i poslanju, ali ona se može postići samo vrsnoćom odnosa, koja opet ovisi od vrsnoće komunikacije sa sobom, s drugima i s Bogom. Od komunikacije ovisi

bratski život, izgled naših bratstava a time naše osnovno svjedočanstvo u svijetu. (usp. *Ggp* 34). Kapitulski dokument traži od nas da trajno provjeravamo načine svoga komuniciranja. Komunicirati znači izaći «iz sebe sâmi u susret drugomu, različitom od nas» (*Ggp* 22); komunicirati znači potvrditi potrebu za drugim, priznati da smo uvijek dužnici, ispovjediti da nas dar Božji prethodi (usp. *Ggp* 20). Umije komunicirati samo onaj tko priznaje kao osnovnu istinu vlastito siromaštvo, zbog čega «nam ništa ne pripada, sve je primljeni dar koji treba podijeliti i vratiti» (*Ggp* 19). S druge strane antropološka dimenzija komunikacije podsjeća nas da komunicirati znači, prije svega, dati se drugima, učiniti drugoga sudionikom vlastitog života i u isto vrijeme spremi se za prihvrat drugih. Komunikacija nije, dakle, jednosmjerna kretnja, već kružna, uzajamna i međudjelatna. Kapitularci su upozorili da se naša bratstva trebaju otvoriti sučeljavanju, dijalogu i bratskoj komunikaciji. Samo tako obnovit ćemo potku uzajamnog povjerenja (usp. *Ggp* 16), samo tako ćemo moći vjerovati jedni drugima, prihvaćati se, poštivati se, ispravljati jedni druge kad je to potrebno i ljubiti se u svakom trenutku (usp. *Ggp* 15).

Na to oni pripovjede ono s puta

Dok smo na putu, i pazeći na bratski život u zajednici, pozvani smo «ispuniti zemlju Kristovim evanđeljem» (*1Čel* 97). Upravo jer se nalazimo «uronjeni u značajnu promjenu koja nudi nove paradigme i kategorije», *Gospodin nam govori na putu*. Uskrslu Krist nas zove, na neodgodiv način, da podignemo glavu i da napravimo *jasno i odvažno* «ozbiljnu preinaku svog poslanja», da «započnemo nove putove prisutnosti i svjedočenja» (usp. *Ggp* 33), koji će nam pomoći da živimo po evanđelju kao bratstvo u poslanju u službi Crkvi i svijetu (usp. *Ggp* 58), kao manji među manjima (usp. *Ggp* 33). Kapitulski dokument potiče nas na «prosudbeno ispitivanje... naših djelatnosti» (*Ggp* 58), na način da se «vratimo središtu svoga poslanja», «kako bismo se većom odlučnošću mogli opredijeliti za granična i rubna područja», prihvatiti ih «kao osobitost našega franjevačkog identiteta» (usp. *Ggp* 33), biti prisutni «u rubnim i područjima sukoba» i «u novim areopazima» (usp. *Ggp* 36).

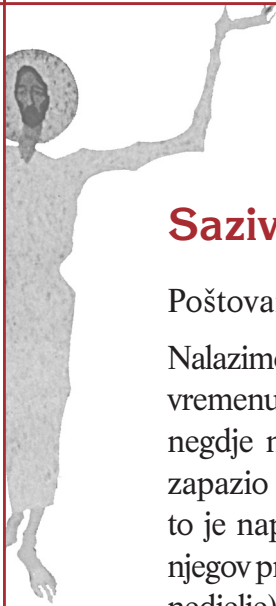
Poput Franje, pozvani smo poći ususret drugomu, prijeći na drugu obalu, prijeći zemljopisne, društvene, političke i religiozne granice (usp. *Ggp* 36). Logika dara i duhovnost nazočnosti i utjelovljenja, ne isključujući nikoga i grleći sve, «ne dopuštajući da nas zatvore zapreke koje je stvorila vladajuća ideologija» (*Ggp* 37), i uz pomoć filozofskog, teološkog i mističnog naslijeđa naše bogate franjevačke baštine, kako ne bismo postali lak plijen fundamentalizma i emotivnih naklonosti sadašnjega trenutka (usp. *Ggp*

13), poziva nas da naviještamo evanđelje riječju i životom i tako budemo «svjetionik nade, velikodušni prinos vjere i zajedništva» (*Ggp* 37).

Draga braćo, mnoge nam izazove nudi dokument nedavno održanoga Izvanrednoga generalnog kapitula. Zbog ograničenog prostora ovdje smo spomenuli samo neke. Imamo li *bistrine i hrabrosti* kako bismo odgovorili na njih? Zbog nade, što nas je pohodila za vrijeme kapitula kao i velikog broja braće koji ga već shvaćaju ozbiljno, ja sam optimist. Neka nas sve prati blagoslov serafskoga oca Franje. Sretan Uskrs!

Rim, 19. ožujka 2007.
Svetkovina sv. Josipa

Fra José Rodríguez Carballo, *ofm*
generalni ministar

Saziv provincijskog Kapitula 2007.

Poštovana i draga braćo!

Nalazimo se u srcu korizme, povlaštenom i izuzetno milosnom vremenu priprave za skora vazmena slavlja. U mnogim mojim, negdje najavljenim, a negdje iznenadnim pohodima braći zapazio sam da se korizma, njezin duh, smisao i poruka – a to je napredovati u spoznaji Isusa Krista i u životu slijediti njegov primjer (Rimski misal, Zborna molitva prve korizmene nedjelje) – u našoj Provinciji živi i prepoznaje u mnogovrsnim djelima ljubavi i milosrđa. Ozbiljnost, ali ne i namrgođenost, duboka pobožnost a ne providni farizeizam, osobna i zajednička zauzetost a ne pogubna indiferentnost, korisni bratski sastanci i suvisli razgovori a ne neodgovorni prigovori, postojana nada a ne nerazumljivo beznade... samo je dio od onog što sam uočio i, priznajem, poticaj na kojem sam i ja, kao poglavar, krila dobivao.

To što sam uočio i doživio ohrabruje me u nadi da će i provincijski kapitul kojega ćemo slaviti ove godine biti ozbiljan i plodonosan, te da će svaki član našega provincijskog bratstva sve učiniti da tako i bude.

U prošlom broju glasila naše Provincije obavijestili smo vas da je provincijski Definitorij na svom sastanku, održanom 22. 23. studenoga 2006. godine u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu, odlučio da će se slavljenje kapitula održati 25.-26. rujna 2007. godine u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu (Usp. Vjesnik Provincije, br. 5-6/2006., str. 229).

Tehničke i organizacijske priprave i predradnje za slavljenje provincijskog kapitula već su u tijeku. Ovim pismom pozivam vas da u glasovnicu koja vam je već dostavljena upišete ime jednoga brata iz vaše skupine koji će vas predstavljati na tom kapitolu. Ispunjenu glasovnicu dostavite u Provincijalat uključivo do 28. svibnja 2007. godine.

Glasačke skupine

1. Skupina

(braća svećenici članovi samostana u Splitu)

Babić, fra Ante

Bekavac, fra Kruno

Bezina, fra Petar

Buljac, fra Mirko

Čovo, fra Stjepan

Grgat, fra Stjepan

Jurić, fra Ivica

Lovrić, fra Božo

Lubina, fra Petar

Mendušić, fra Ivon

Mrše, fra Marko

Periša, fra Ante Branko

Radić, fra Stanko

Vučković, fra Pavao

Vugdelija, fra Ante

2. Skupina

(braća svećenici župa splitskog samostanskog okružja)

Bešlić, fra Stipe
Čavka, fra Ante
Grgić, fra Josip
Jukić, fra Ferdo
Gulić, fra Božo
Jurić Talaja, fra Ante
Modrić, fra Miroslav
Rastočić, fra Petar

3. Skupina

(braća svećenici članovi samostana u Imotskom zajedno sa svećenicima u župi Vinjani)

Bustruc, fra Miroslav
Stipanović, fra Kristijan
Šimunović, fra Denis
Udovičić, fra Jakov
Vrčić, fra Vjeko
Vukušić, fra Kruno

4. Skupina

(braća svećenici župa imotskoga samostanskog okružja)

Begić, fra Rafael
Bekavac, fra Dinko
Bošnjak, fra Dinko
Jurišić, fra Mario
Madunić, fra Ante
Prolić, fra Mladen

5. Skupina

(braća svećenici samostana i samostanskih okružja u Karinu i Kninu)

Ančić, fra Božo
Buljević, fra Ivan
Brekalo, fra Tomislav
Knezović, fra Nedjeljko
Lapić, fra Milan
Lukač, fra Ivan

Mandarić, fra Žarko
Markota, fra Mate
Mirković, fra Ivan
Norac Kevo, fra Luka
Prcela, fra Jakov
Samodol, fra Frano
Volarević, fra Domagoj

6. Skupina

(aktivni profesori i odgojitelji koji su bili članovi samostana u Makarskoj, a sad su u Makarskoj, Splitu i Sinju)

Akrap, fra Ante
Babić, fra Marko
Brkan, fra Jure
Čovo, fra Ante
Domazet, fra Anđelko
Kapitanović, fra Vicko
Moro, fra Dušan
Nimac, fra Stipe
Norac Kljajo, fra Božo
Šimunović, fra Jure
Tomašević, fra Luka
Vugdelija, fra Marijan

7. Skupina

(svečano zavjetovani bogoslovi)

Čikara, fra Damir
Čikara, fra Ivan
Labrović, fra Tino
Macut, fra Ivan
Mimica, fra Filip
Šabić, fra Mijo
Sokol, fra Edvard

8. Skupina

(braća svećenici samostana i samostanskih okružja u Makarskoj i Živogošću)

Bitanga, fra Marko
Čirko, fra Mile
Duka, fra Tomislav

Gulić, fra Petar
 Jukić, fra Ivan
 Jurić, fra Jerko
 Jurišić, fra Karlo
 Marić, fra Alberto
 Milanović L., fra Stanko
 Radić, fra Dominik
 Radić, fra Nikola
 Sikavica, fra Petar
 Šabić, fra Nedjeljko
 Vekić, fra Srećko

9. Skupina

(braća svećenici samostana i samostanskih okružja u Omišu i Sumartinu)

Čovo, fra Damjan
 Čugura, fra Šimun
 Krolo, fra Karlo
 Poljak, fra Stjepan
 Šimunović, fra Ljubomir
 Šušnjara, fra Petar
 Tomić, fra Dominik

10. Skupina

(aktivni profesori i odgojitelji koji su članovi samostana u Sinju)

Grbavac, fra Josip
 Jonjić, fra Zoran
 Jukić, Nedjeljko
 Kodžoman, fra Joško
 Pezo, fra Bruno
 Tolić, fra Zvonko
 Toplak, fra Blaž
 Udovičić, fra Ivan

11. Skupina

(braća svećenici samostana u Sinju koji nisu aktivni profesori i odgojitelji)

Ajdučić, fra Nikica
 Akrap, fra Augustin

Akrap, fra Ivan
 Bašić, fra Karlo
 Dukić, fra Bernard
 Janković, fra Petar
 Jurišić, fra Gabrijel
 Mandac, fra Stanko
 Marić, fra Anđelko
 Marić, fra Mirko
 Milanović-T., fra Filip
 Poljak, fra Eugen
 Prcela, fra Stanko
 Pupiće Bakrač, fra Frano
 Šušnjara, fra Stipe
 Zrnčić, fra Josip
 Župić, fra Jure

12. Skupina

(braća svećenici župa sinjskog samostanskog okružja)

Banić, fra Luka
 Bilokapić, fra Frano
 Botica, fra Duško
 Delaš, fra Leo
 Duran, fra Marko
 Dževrnja Viro, fra Jakov
 Matić, fra Mate
 Norac Kljajo, fra Ivan
 Tabak, fra Nediljko
 Vučemilo, fra Petar
 Vučić, fra Bernardin

13. Skupina

(braća svećenici samostana Sv. Lovre i područnih kuća u Šibeniku: Gospa van Grada, Šubićevac i Meterize)

Bota, fra Silvestar
 Domazet L., fra Marko
 Gotovac, fra Josip
 Lucić, fra Vice
 Maletić, fra Ivan
 Vukušić, fra Ante

14. Skupina

(braća svećenici župa šibenskoga samostanskog okružja)

Ćurčija, fra Božo
Ćurčija, fra Nikola
Čupić, fra Ivan
Delić, fra Luka
Dotur, fra Stanko
Jukić, fra Josip
Klarić, fra Mirko
Marović, fra Mile
Mijić, fra Branko

15. Skupina

(braća svećenici samostana na Visovcu zajedno sa svećenicima koji rezidiraju u Drnišu)

Cvitković, fra Josip
Gverić, fra Mate
Jozipović, fra Robert
Ujević, fra Milan

16. Skupina

(braća svećenici župa visovačkoga samostanskog okružja)

Duvnjak, fra Božo
Jukić, fra Nedjeljko
Matić, fra Josip
Matić, fra Stjepan
Mikelić, fra Krešimir
Mikulić, fra Ilija
Morić, fra Božo
Nimac, fra Šime
Pavlinušić, fra Neven
Pletikosa, fra Petar
Teskera, fra Petar

17. Skupina

(braća svećenici samostana u Zagrebu i Sloveniji)

Crnčević, fra Ante
Čugura, fra Josip

Čuljak, fra Pavao
Jašić, fra Milan
Lucić, fra Josip
Milanović L., fra Slaven
Muslim, fra Ljubo
Nimac, fra Ivan
Nimac, fra Marko
Prpa, fra Marko
Šegota, fra Branimir
Šimić, fra Josip
Tadić, fra Vladimir

18. Skupina

(braća svećenici samostana i župa samostanskog okružja u Zaostrugu)

Anić, fra Ante
Bilić, fra Bone
Cvitanović, fra Anđeo
Džimbeg, fra Dušan
Glavinić, fra Niko
Laco, fra Frano
Prlić, fra Vinko
Vrljičak, fra Petar
Stipanović, fra Daniel

19. Skupina

(svečano zavjetovana braća neklerici)

Botica, fra Frano
Čovo, fra Šimun
Damjanović, fra Stojan
Djukić, fra Petar
Vlašić, fra Krsto

20. Skupina

(svečano zavjetovana braća samostana St. Gabrijel u Münchenu zajedno s braćom s područja nadbiskupije Münchenu - Freising)

Ančić, fra Božo
Božić Stanić, fra Josip
Buljan, fra Ante
Čugura, fra Frano

Čugura, fra Ivan
 Križanović, fra Ivan
 Vidović, fra Ivan
 Livaja, fra Luka
 Marković, fra Ante
 Milanović Litre, fra Frano
 Teklić, fra Draško
 Žmire, fra Pavao

21. Skupina

(svečano zavjetovana braća s područja nadbiskupije Rottenburg-Stuttgart)

Brečić, fra Nedjeljko
 Čarić, fra Boris
 Grčić, fra Ante
 Norac K., fra Nedjeljko
 Škopljanac M., fra Ivan
 Validžić, fra Anđelko
 Vukman, fra Marinko
 Zebić, fra Jure
 Župić, fra Jozo

22. Skupina

(svečano zavjetovana braća s područja nadbiskupija Mainz i Limburg)

Bebić, fra Josip
 Bilić, fra Ante
 Čurković, fra Željko
 Erceg, fra Ivica
 Klapež, fra Petar
 Marić, fra Mladen

Nikić, fra Berislav
 Samardžić, fra Ante Krešo

23. Skupina

(svečano zavjetovana braća s područja nadbiskupija Köln i Berlin)

Brnas, fra Branko
 Čirko, fra Petar
 Kulović, fra Josip
 Maleš, fra Ante
 Puđa, fra Mate
 Repeša, fra Josip
 Tolić, fra Radoslav

24. Skupina

(braća u Italiji i Africi i studenti u inozemstvu)

Ančić, fra Miroslav
 Balajić, fra Siniša
 Gverić, fra Drago
 Hrgović, fra Jure
 Nimac, fra Dragan
 Poljak, fra Darko
 Runje, fra Domagoj

25. Skupina

(braća iz Kanade i USA)

Boban, fra Dujo
 Grčić, fra Dalibor
 Jurić, fra Ante
 Norac Kevo, fra Pavao

Budući da na kapitulu kanimo raditi o vrlo važnoj temi za život i djelovanje naše Provincije, kao što su to partikularni Statuti, nadam se da ćete ovoj obvezi pristupiti savjesno i odgovorno. Ozbiljnost korizmenog vremena ne završava s godišnjom proslave korizme. Manja braća uvijek su, kako veli dokument Generalnoga definitorija, «na putu», u trajnom procesu obraćenja i obnove.

Na tom putu od srca vam želim sretan Uskrs!

Fra Željko Tolić, provincijal

Zapisnik definitorijskog sastanka

Sastanak Provincijskog definitorija održan je u samostanu Majke Božje Lurdske u Zagrebu od 27. do 28. veljače 2007. godine.

Dnevni red:

1. Primjedbe na zapisnik
2. Provincijalov izvještaj
3. Ekonomsko izvješće
4. Pristigli dopisi
5. Razno

Ad.1

Zapisnik je prihvaćen.

Ad.2

O. Provincijal je podnio izvještaj za razdoblje od prošlog zasjedanja Definitorija i izvijestio o nekoliko važnijih segmenata života u Provinciji:

- a) duhovno stanje;
- b) odgojni zavodi;
- c) bolesna braća;
- d) materijalni zahvati.

Ad.3

Ekonom Provincije fra Marko Mrše podnio je izvještaj ekonomskog poslovanja Provincije od 24. lipnja 2006. do 31. siječnja 2007. godine. Izvještaj je podijelio po samostanima, župama i Provincijskim ustanovama.

Ad.4

Svi pristigli dopisi su razmotreni.

Ad.5

Fra Ante Čovo je razriješen službe moderatora trajne formacije, a fra Zvonko Tolić imenovan na istu.

Osnovana je Komisija za financijsko-ekonomsko gospodarenje. Pročelnik komisije je fra Ante Akrap, a članovi su: fra Frano Doljanin, fra Zoran Kutleša, fra Ivica Jurić, fra Nediljko Jukić st., fra Stipe Nimac i fra Tomislav Brekalo.

Pod ovom točkom raspravljalo se i o dopunskom osiguranju. Savjetuje se svoj braći da uplaćuju dopunsko osiguranje.

Sastanak je završio 28. veljače u 18.45 sati.

Regionalni sastanci u svibnju

Regionalni sastanci u Provinciji u svibnju 2007. godine održavat će se sljedećim redom:

- 9. svibnja (*srijeda*) u Sinju s početkom u 16 sati
- 11. svibnja (*petak*) u Zagrebu s početkom u 16 sati
- 19. svibnja (*subota*) u Makarskoj s početkom u 9 sati
- 26. svibnja (*subota*) na Visovcu početkom u 9 sati

Zahvala fra Branku Brnasu

Poštovani P. Brnas, dragi subrate,

dok Vam se iskreno i srdačno zahvaljujem na Vašoj dosadašnjoj suradnji u *Svećeničkom vijeću*, ujedno Vas pozivam na povjerenje i Vašu spremnost za daljnju službu prema §2,7 *Statuta članova Svećeničkog vijeća*.

Sljedeća služba obuhvaća razdoblje od 14. veljače 2007. do 13. veljače 2013.

S poštovanjem

Joachim Kardinal Meisner

Provincijal fra Željko Tolić, izabran za predsjednika Vijeća franjevačkih zajednica

Vijeće franjevačkih zajednica u HR i BiH na svojoj je plenarnoj sjednici održanoj u Zagrebu, 26. i 27. siječnja o.g. izabralo je našega provincijala fra Željka Tolića za predsjednika istog vijeća.

O. Provincijalu čestitamo na novoj i odgovornoj službi te mu želimo obilje Božjeg blagoslova u obnašanju iste službe.

Fra Ante Čovo imenovan ravnateljem Franjevačkog instituta za kulturu mira

Vijeće franjevačkih zajednica u HR i BiH na svojoj je plenarnoj sjednici održanoj u Zagrebu, 26. i 27. siječnja o.g. imenovalo fra Antu Čovu ravnateljem Franjevačkog instituta za kulturu mira.

Fra Anti iskreno čestitamo.

Zahvala fra José Rodríguez Carballa, ofm generalnog ministra

T

IL MINISTRO GENERALE
DELL'ORDINE DEI FRATI MINORI

Rim, 2. veljače 2007.

Prot. N. 097630

Dragi provincijalni ministre,

Gospodin ti dao mir!

S velikim zadovoljstvom mogu ti priopćiti da su radovi na obnovi Generalne kurije sretno dovršeni u predviđenom roku i s odobrenim predračunom.

Glavna radova odnosila se na: prepravljnje postrojenja za struju, vodu i grijanje, ugrađivanje rashladnih uređaja, uređivanje podruma, postavljanje novih prozora i obnovu vrata, preuređenje ureda i nekih prostora vezanih za kuću. Izgrađeno je novo parkiralište i u potpunosti su obnovljenje prostorije generalnog arhiva, proširene i opskrbljene mjerama prikladne sigurnosti. To je bilo moguće zahvaljujući dobrovoljnom novčanom doprinosu 115 jedinica Reda, među kojima je i tvoja Provincija, koja je dala iznos od 78.427,92 eura.

Ovim ti želim zahvaliti i u ime generalnog definitorija. Kad dođeš u Rim, ne oklijevaj nas posjetiti. Bit će nam čast ugostiti te i učinit ćemo sve moguće da se osjetiš kao u svojoj kući.

Zazivajući Gospodnji blagoslov za svu braću tvoje Provincije, pozdravljam te u serafskom Ocu.

Tvoj brat

Fra José Rodríguez Carballa,
ofm
generalni ministar

Prov. SS. Redemptoris (Split)
Fr. Želiko Tolic, ofm

Via S. Maria Mediatrix, 25
00165 ROMA (ITALIA)
Tel. 39.6.684919 / Fax 39.6.6380292

Jeruzalem: Međunarodni kongres povjerenika Svete zemlje

Nakon povratka s Kongresa povjerenika Svete zemlje održanog u Jeruzalemu, prije kojega sam vodio i hodočasnike, neki me od braće dočekaše pitanjem: «Kako si mogao voditi hodočasnike u Svetu zemlju kad je dolje još uvijek rat i nesigurno?» Priznajem da sam sam sebe gotovo umirio uvijek iznova postavljajući kako «dolje» nema veće opasnosti negoli u našem svakodnevnom životu ovdje – na ulici, u kući, u automobilu – pa to ne bih opet i ovdje ponavljao.

Zbog važnosti povjerenika Svete zemlje za misiju Reda u Svetoj zemlji, franjevačka kustodija Svete zemlje, u suradnji s upravom Reda, organizirala je drugi po redu međunarodni kongres povjerenika, koji je bio u Jeruzalemu od 19. do 26. studenoga 2006. godine. (Prvi je bio u Nazaretu, od 17. do 22. studenoga 1969. godine.) Uz 81 povjerenika Kongresu su prisustvovali i Generalni ministar, predstavnik Kongregacije za Istočne Crkve i više drugih uglednih članova Reda.

Kongres je vodio kustod Svete zemlje.

Franjevačka zajednica u Svetoj zemlji nije provincija, ali ne zato što za to ne bi bilo pravnih mogućnosti nego zbog toga što je to misija i obveza Franjevačkog reda, pa tim i svake pojedine franjevačke provincije. To je bila i ostaje *perla svih misija Reda*, naglasio je generalni ministar Reda fra José R. Carballo.

Valja napomenuti da jedan od glavnih razloga Franjine nježne ljubavi prema Svetoj zemlji leži u tomu što je upravo njegova pobožnost ponovno «otkrila» i častila Isusa kao čovjeka. Isus je mučen, raspet i umoren na križu - kao čovjek. Franjo je zato volio sve što je s njim kao čovjekom povezano: njegovu majku, kraj gdje je rođen, propovijedao, umro i uskrsnuo. Zato je Sveta zemlja jedna od dvanaest zajednica na koje je franjevačko bratstvo bilo razdijeljeno na Kapitolu 1917., kojem je srce i duša bio sv. Franjo. Prvi su franjevci vjerojatno već iste godine došli u Akrij. Sv. Franjo je slušajući svoje srce stupio 1219. godine na tlo Svete zemlje. Prije konačnog pada Jeruzalemskog kraljevstva 1291. godine franjevci su na području Svete zemlje imali najmanje dvanaest samostana. Te godine Svetu zemlju napuštaju svi klerici. Franjevci se s Cipra vraćaju samo deset godina poslije te polako preuzimaju brigu za sveta mjesta. Zato 21. studenoga 1342. papa Klement VI. imenuje franjevce službenim čuvarima svetih mjesta. Tim je dekretom ustvari osnovana Kustodija (čuvarija) Svete zemlje. Od tada pa sve do 1847. kustod je jedini ordinarij na tim prostorima. Pod tim vidom kustod je upravljao i upravlja sveti mjestima. Danas je član «Skupa ordinarija» na

tim prostorima. Dakle, kustod nije više biskup, ali je i dalje ordinarij, stoga za područje Svete zemlje ne postoji Biskupska konferencija nego «Skup ordinarija».

Od definitivnog odlaska križara (1291.) do dolaska Turaka (1517.) franjevci su jedini predstavnici kršćana na tim prostorima. Pravoslavni dolaze tek s Turcima, a drugi katolički redovi tek u XIX. stoljeću.

Kongres povjerenika održavao se u nedavno obnovljenoj velikoj dvorani samostana Sv. Spasitelja, kojeg je za franjevačku zajednicu otkupio, obnovio i davne 1558. godine predao na uporabu tadašnji kustod, Hrvat, fra Bonifacije iz Dubrovnika. Fra Bonifacije je imenovan kustodom Svete zemlje 1551. godine, iste godine kad su podmitljive turske vlasti protjerale franjevce iz njihovih samostana na Sionu, uz Dvoranu posljednje večere, u kojem je do svoje mučeničke smrti živio i sv. Nikola Tavelić. Povjerenici su imali smještaj u franjevačkom gostinju *Casa Nova*, ali su više puta bili na objedu s braćom u samostanu Sv. Spasitelja.

Osim svakodnevnoga euharistijskog slavlja, na najvažnijim svetim mjestima, zajedničkog časoslova i pobožnosti, kongres se odvijao ovim redom: prije podne su bila 3-4 predavanja, poslije podne rad po skupinama i na kraju plenum s izvještajima. Nakon večere održavane su razne aktivnosti (projekcija filmova o Svetoj zemlji, o životu ljudi u tom kraju, susret sa župnom zajednicom u Jeruzalemu, zajednički domjenak sa samostanskom braćom, ...)

Službeni jezici predavanja i komunikacije bili su: talijanski, španjolski i engleski. Svaki je sudionik imao, osim teksta predavanja i slušalice za izabrani jezik. Na osnovu tih triju jezika formirane su i radne skupine.

Od mnogo toga dobrog što smo čuli na predavanjima, radu u skupinama i diskusijama ili vidjeli obilazeći sveta mjesta, izdvajam tek nekoliko misli:

- Kustodija čuva kršćanska sveta mjesta - «mrtve stijene», ali okuplja i čuva uz sveta mjesta i živo kamenje, «živu Crkvu» - kršćane, koji još uvijek žive tu na korijenima kršćanstva.
- Iako u Svetoj zemlji postoji organizirana crkvena hijerarhija, uloga franjevac i Kustodije je i dalje nezaobilazna. Franjevci i danas drže uglavnom sve župe.
- Kustodija je subjekt okupljanja u Svetoj zemlji. Ako ona te neće činiti neće nitko.
- Sveta zemlja je «peto evanđelje», pa tko ga ne bi uzeo i čitao.
- Tko poznaje Svetu zemlju taj je i voli.

- Tko poznaje i slijedi sv. Franju voli i ono što on voli – mjesta povezana s Isusom.
- Cijela Crkva skrbi i materijalno za kršćane u Svetoj zemlji, franjevci napose, te je u tu svrhu i određeno da se milostinja Velikog petka šalje za njihove potrebe.
- Kršćana je u Svetoj zemlji manje 2%. Bez onog što rade franjevci ne bi vjerojatno bio nitko.

Prema *Generalnim statutima* (čl. 73§2), uloga povjerenika Svete zemlje – osim hrvatskih, povjerenici Svete zemlje su za svoju službu gotovo svugdje angažirani puno radno vrijeme – za koje generalni ministar Reda reče da su neka vrsta ambasadora svetih mjesta, bila bi ovo:

- na svom teritoriju proširivati znanje, interes i pobožnost prema svetim mjestima, ne samo među svjetovnim vjernicima nego i među subraćom.
- organizirati hodočašća na sveta mjesta.
- prikupljati financijsku pomoć za sveta mjesta.

Fra Miroslav Modrić,
povjerenik Svete zemlje

Hrvatska pastva u Sloveniji

Izlaganje fra Marka Prpe na godišnjem pastoralnom skupu hrvatskih svećenika, đakona i pastoralnih suradnika i suradnica

«Aktualni trenutak Crkve i Domovine»

Pula (Hotel «Brioni»), 2-6. listopada 2006.

Srdačno vas pozdravljam u ime nas trojice ovdje prisutnih voditelja hrvatskih katoličkih misija u Sloveniji: p. Miklobušeca, vlč. Kekića i u svoje osobno ime. Koordinator misije u Portorožu g. Mirko Orlić, inače zauzeti laik, zbog financijskih razloga, nije pozvan na ovaj skup. Odmjereno mi je pet minuta za izlaganje. Dakle, *in medias res!*

U promišljanju aktualnog trenutka Crkve i domovine - Hrvati u Sloveniji, kao «iseljenici u susjedstvu», jedva su prisutni!

U pogledu hrvatske pastve na «sončni strani Alp», od prošlogodišnjeg sastanka u Freisingu, ništa nova! Smanjivanje broja Hrvata nastavlja se istom brzinom kao i u međupopisnom razdoblju 1991.-2002. Svake nas je godine oko 1700, odnosno svakog nas je dana, u prosjeku, petero manje! Po nekakvom računu

vjerojatnosti godine 2020. u Sloveniji više ne bi trebalo biti Hrvata. Primjer je to najuspješnije asimilacije u etnogenezi slovenstva!

Gledajući sa stanovišta hrvatskog etnikuma, radi se o događanju koje se ne može **bez ostataka** podvesti pod pojmove «odnarođivanje» i «raznarođivanje». Pod izričajem *bez ostataka* mislim na nebrigu nadležnih ustanova za ovaj dio iseljenoga hrvatskog narodnog bića. Nebrigu, unatoč obaviještenosti!

Taj troplet «odnarođivanje, raznarođivanje i nebriga» nazivam etnodecesijom, u suprotnosti s onim što označuje pojam etnogeneza. Sam pojam izvodim iz latinske imenice *decessio*, *onis* -gubitak, umanjivanje, nestajanje; odnosno iz glagola *decedo*, etc 3. (inf. Perf. Sync. *decesse* Ter. Cic) - otići, poći, odilaziti, predstaviti se, preminuti, ukloniti se nekome s puta (iz poštovanja ili mržnje), uzmicati pred kime, biti lošiji od koga, prolaziti, prestajali, nestajati, gubiti se, propuštati. Tako riječi *decessio* i *decedo* prevodi Divkovićev Latinsko-hrvatski rječnik. Nisam posebno sretan ukoliko sam terminologiju društvenih znanosti obogatio jednim novim pojmom i novom kovanicom. O tome toliko.

Nijedna od naše četiri misije nema svojih bogoslovnih, školskih, uredskih ni društvenih prostorija. Nitko od nas voditelja misija nema zajamčenih primanja. Jedino meni nadbiskupija plaća zdravstveno i mirovinsko osiguranje i jedino ja stanujem na području misije Uz to, status četvrte misije, one u Portorožu, nije jasan. S tim su činjenicama upoznate najviše crkvene i državne ustanove, odnosno njihovi čelnici.

Skromna, ali ne i nevažna, novčana potpora koju smo nekoliko godina primali od bivših i sadašnje Vlade RH, ove nam je godine uskraćena. Takvoj je odluci kumovao donedavni pomoćnik u Ministarstvu vanjskih poslova RH g. Slavko (ili Salko) Leban. Naime, potpora Vlade RH hrvatskim katoličkim misijama za nj je bila «presedan»! Neće biti presedan ako je takav stav u službi predizbornog razbijanja veza između domovine i iseljeništa!

Vlč. Kekić s djecom skuplja plastične boce po Novom Mjestu i s otkupninom plaća putne troškove za slavljenje nedjeljne mise u povjerenoj mu zajednici (600 boca = 300 HK). Ako tamo mora prespavati, ponuđeno mu je prenoćište u skladištu Caritasa. P. Miklobušec i ja djelujemo zahvaljujući potpori naših redovničkih zajednica. Misije se u ovakvim uvjetima djelovanja, iako su pravno utemeljene, doživljavaju kao «stvarnost u oblacima».

Hrvatskoj biskupskoj konferenciji redovito šaljemo izvješća i molbe u svezi s iznesenom problematikom. Na najnoviji dopis napokon smo barem dobili odgovor da je primljen i protokoliran.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH ne drži se nadležnim za održavanje vjeronaučne nastave u hrvatskim misijama (župama) u

inozemstvu. Očito se o tome nije mislilo onda kad je trebalo! Pitam: može li se naknadno nešto napraviti?

Dopunsku nastavu hrvatskog jezika i kulture u Sloveniji (je li samo u Sloveniji?!) pojedini djelatnici istog ministarstva već godinama, čini se, organiziraju po načelu: što lošije to bolje! Svrha je vjerojatno ista kao i kod uskraćivanja potpore misijama.

U ovakvim uvjetima pastoralnog, kulturnog i prosvjetnog djelovanja preostaje nam povratak na način kako je Crkva djelovala u vrijeme otomanske okupacije i u vrijeme obiju Jugoslavija: skupiti djece koliko se uspije i poučavati ih o vjeri, jeziku i kulturi koliko je moguće.

Reakcije u slovenskome tisku na nedavno postavljanje spomen ploče bl. kardinalu Stepincu na Kredarici (5. kolovoza o.g), neraščišćeni računi iz bivše države i događanja uz hrvatsko-slovensku granicu razotkrivaju svu složenost i posebnost prilika u kojima žive Hrvati u Sloveniji.

Ne moram gubiti vrijeme i opterećivati vas podacima o istaknutim Hrvatima u Sloveniji. Takvi su nepoznati. Za razliku od npr. Švicarske, kako smo to slušali na prošlogodišnjem sastanku. Spominjem to stoga što smo sva trojica u svojim promatranjima, razmišljanjima, snovanjima, pothvatima i jadikovanjima uglavnom prepušteni samima sebi i jedan drugome!

Sažeto iznesenu problematiku moguće je izreći još sažetije: Hrvati u Sloveniji su gosti kod susjeda! Takvo činjenično stanje ne oslobađa Hrvatsku državu i Crkvu u Hrvata od pitanja: što su njima Hrvati u Sloveniji?!

S druge strane, kako je već spomenuto, među Hrvatima u Sloveniji svakodnevno je petero manje onih koje zanima to pitanje i odgovor na nj. U tom smislu upotrebljavam kovanicu etnodecesija! Skovana je na neodgovornosti odgovornih i na tragedijama malih ljudi!

Postoji i drugačiji način ponašanja prema iseljeništvu - kod Slovenaca npr! Nedavno je slovenska župa u New Yorku proslavila 90. obljetnicu utemeljenja. Ministar Rupel je tom prigodom odlikovao župu za zasluge u očuvanju slovenstva, iako se na nedjeljnim misama okupi tek dvadesetak Slovenaca.

Prošli je tjedan u Zagrebu održan «Tjedan Hrvata iz Slovenije». Organizator je bila Hrvatska matica iseljenika, suorganizator Savez hrvatskih društava u Sloveniji i pokrovitelj g. Stjepan Mesić. Savez nastoji u okviru Koordinacije saveza društava naroda i narodnosti s područja raspale SFRJ zaostalih u Republici Sloveniji (skraćenica EXYUMAC) za Hrvate u Sloveniji izboriti status nacionalne manjine. Većina Hrvata u Sloveniji zazire od te koordinacije i udruživanja u nju. Na završnoj tribini Tjedna, 29. rujna o.g. bila su prisutna četvorica (!) Hrvata iz Slovenije: predsjednik Saveza ing.

Ivo Garič, dva anonimusa i moja malenkost (iako nisam bio pozvan, a još manje tamo poželjan).

Vrijedi iznijeti stajališta, prema sjećanju, koja je istaknula mr. Mirjana Domini, jedna od predavačica na toj završnoj tribini Tjedna:

1. Hrvatska nije odredila svoj kulturni prostor!
2. Hrvatska nije odredila svoj odnos prema Hrvatima u iseljeništvu, niti odnos prema državama u kojima oni žive!
3. Političari u Hrvatskoj po prešutnom dogovoru, radi mira, ne spominju Hrvate u Sloveniji!
4. Hrvatska je kao matična država Hrvata, kad su u pitanju Hrvati u Sloveniji, u potpunosti zakazala!
5. Tjedan nije iskorišten u smislu intenziviranja interesa za Hrvate u Sloveniji!
6. Tjedan je, s obzirom na problematiku Hrvata u Sloveniji, prekasno organiziran!

S obzirom na najnoviji zahtjev voditelja jedne parlamentarne stranke u Sloveniji (Zmago Jelinčič) da Hrvati prigodom idućeg popisa stanovništva u Sloveniji moraju potpisati izjavu o lojalnosti Republici Sloveniji, na tribini je izrečeno mišljenje: ne budu li na taj zahtjev odreagirale nadležne ustanove Republike Slovenije i civilne udruge, tada će na temelju članka 2. Konvencije Vijeća Europe o zaštiti nacionalnih manjina, Hrvati u Sloveniji imati dovoljno jak dokaz da zatraže priznanje i zaštitu svojih manjinskih prava. Ne vjerujem, međutim, da bi itko od Hrvata u Sloveniji potpisao i uputio takav zahtjev Vijeću Europe.

U svakom slučaju, otvaraju se složena i izazovna područja za znanstvena istraživanja o Hrvatima u Sloveniji. Od psihologije i sociologije pa do niza drugih društveno-političkih znanosti. Dok mi voditelji misija jednom rukom plivamo (protiv struje i protiv vjetra), dotle drugom rukom pokušavamo utopljeniku držati barem nos nad vodom i zvati u pomoć. Uz to, koliko možemo, nastojimo spasiti barem sjećanje. Bila bi neoprostiva šteta s crkvenoga i nacionalnog gledišta sva ova događanja i njihove sudionike pomilovati (amnestirati) zaboravom!

Na kraju ipak ostaje pitanje koje treba ponoviti: što su Crkvi u Hrvata i matičnoj domovini Hrvati u Sloveniji?!

Fra Marko Prpa,
voditelj HKM u Ljubljani

Blaškovec: Studijski dan za bračno-obiteljske savjetodavce

U organizaciji Ureda HBK za obitelj u petak 1. prosinca 2006. pri Samostanu Marijinih sestara u mjestu Blaškovec nedaleko Zagreba održan je studijski dan za katoličke bračno-obiteljske savjetodavce u Republici Hrvatskoj.

U prvom dijelu studijskog dana savjetodavci su predstavili rad crkveno bračno-obiteljskih savjetovališta u kojima djeluju. Utvrđeno je kako postoji nekakav oblik prepoznatoga savjetodavnog rada trenutno u 8 (nad)biskupija i provodi se u 11 savjetovališta (savjetodavnih prostora) uz još jedno u privremenom mirovanju. Ukupno pri savjetovalištima djeluje 88+1 osoba, od čega 11 zaposlenih na puno radno vrijeme, 1+1 na dio radnog vremena, 11 honorarno i 66 volonterski, s tim da honorarni oblik rada postoji samo u Zadarskoj nadbiskupiji i Porečko-pulskoj biskupiji. U savjetovalištima je, prema raspoloživim i ponegdje okvirnim podacima, do kraja listopada 2006. obavljeno preko 73.700 savjetodavnih susreta (sati), a godišnje za sva savjetovališta ukupno u prosjeku oko 8.750; kroz sva savjetovališta prošlo je preko 22.000 osoba, a prosječno oko 3.400 godišnje; udijeljeno je preko 20.000 telefonskih savjeta, a u prosjeku preko 2.200 godišnje u svim savjetovalištima. Uz savjetodavni rad u gotovo svim savjetovalištima, u manjem ili većem obimu, provode se i drugi programi uključujući grupni rad, edukaciju i prevenciju uz suradnju s drugim ustanovama i institucijama.

Nakon što su čuli postignuća i probleme hrvatskih bračno-obiteljskih savjetovališta u drugom dijelu studijskog dana svoja iskustva u radu savjetovališta predstavili su međunarodni gosti iz Njemačke i Italije. Prvo su govorili gđa. Zrinka Lučić-Vrhovac i g. Norbert Kunze iz Psihološkog savjetovališta za brak, obitelj i životna pitanja biskupije Rottenburg-Stuttgart koji su sudjelovali i u temeljnoj formaciji naših savjetodavaca. Gđa. Lučić-Vrhovac u svom izlaganju progovorila je o nužnim preduvjetima za kvalitetan savjetodavni rad, a g. Kunze o spektru rada, načinu organiziranja i funkciji savjetovališta. Potom su svoja iskustva iz tridesetogodišnjeg djelovanja predstavili gosti iz Italije dr. Dino Verdolin, predsjednik Federacije obiteljskih savjetovališta kršćanskog nadahnuća pokrajine Triveneto, koji je zajedno sa suprugom Amaliom Rosom od 60-tih godina prošlog stoljeća sudjelovao u razvoju savjetodavnog rada i savjetovališta u Italiji. U svom izlaganju oni su prikazali korijene i razloge nastanka obiteljskih savjetovališta kršćanskog nadahnuća te njihov razvoj, strukture i način djelovanja. Posebno su se osvrnuli na konkretni primjer Obiteljskog savjetovališta Legnago u čijoj su uspostavi 1977. g. oboje aktivno sudjelovali.

Nakon zajedničkog ručka uslijedila je rasprava o mjestu i ulozi crkvenih bračno-obiteljskih savjetodavaca u Crkvi i društvu te na koji način unaprijediti njihov rad kako bi što djelotvornije djelovali za dobrobit brakova i obitelji u Hrvatskoj. Utvrđeni su preduvjeti koje je potrebno ostvariti za kvalitetan i profesionalni rad, a s obzirom na mali broj zaposlenih katoličkih bračno-obiteljskih savjetodavaca te mali broj savjetovališta u Hrvatskoj zaključeno je kako je nužno njihovo povezivanje i bolja suradnja na nacionalnoj razini. Uz to, istaknuta je važnost što skorije izrade i usvajanja Pravilnika koji bi detaljnije donio način osnivanja i djelovanja crkvenih bračno-obiteljskih savjetovališta, a predviđen je Direktorijem za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj.

U okviru studijskog dana bio je predviđen i okrugli stol na temu «Savjetodavni rad i rana prevencija razvoda», jer je jedan od značajnijih problema u savjetodavnom radu dolazak bračnih parova na savjetovanje kada je razvod gotovo neminovan. U tom kontekstu savjetodavcima su podijeljeni prijedlozi nekoliko programa za obogaćivanje i liječenje braka koji se u svijetu primjenjuju u župama i manjim grupama.

Sudionik

Starac Milovan među prvih deset

(Uz veliki jubilej Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagreb, 1607.-2007.)

Opće je poznato je da su oci isusovci 1607. godine osnovali gimnaziju u Zagrebu na Gornjem Gradu. No, manje se spominje da je uz tu odgojno-obrazovnu ustanovu osnovana i knjižnica koja je služila i profesorima i učenicima. Kako je iz te gornjogradske gimnazije i njezine knjižnici kasnije nastala danas u Hrvatskoj neizmjereno bogata i važna ustanova, koja čuva preko 2,5 milijuna svezaka, brojne raritete, časopise i vrlo vrijedne rukopise, pa je nazvana Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom (NSK). Jedna je od najvećih i najbogatijih u ovom dijelu Europe. Nije samo već preko 10 godina u novom i vrlo suvremenom zdanju, nego je i tehnološki suvremena, a njezino je bogatstvo na internetu dostupno svima zainteresiranim.

Ta vrlo važna kulturna ustanova hrvatskoga naroda zapravo je «hram i riznica hrvatske pisane riječi», kako je naglašeno u objavljenom «Programu». Osnovani su Počasni i Programsko-organizacijski odbor. Predviđeno je da se kroz ovu cijelu jubilejsku godinu održavaju razne znanstvene, kulturne i druge popratne manifestacije. Tako je na dan hrvatskoga prvotiska (Misala glagoljskoga) 22. veljače t.g. priređen «Dan Knjižnice» s bogatim

programom. Svečano će biti proslavljen «Dan hrvatske knjige» 22. travnja kao spomen na tisak Marulićeve «Judite». U svibnju će se održati «Međunarodni znanstveno-stručni skup» i prigodna izložba. Bit će snimljen i dokumentarni film «Nacionalna i sveučilišna knjižnica». U prosincu će Zagrebačka filharmonija u Koncertnoj dvorani «Vatroslav Lisinski» prirediti svečani koncert. Hrvatska pošta će izdati prigodnu marku, bit će objavljena i grafička mapa i «Ex libris istaknutih hrvatskih grafičara», a sve će popratiti i neka druga slavlja i skupovi.

Posebno je važno i vrlo značajno da će se održati dosada jedinstvena kulturna manifestacija, nazvana «Deset najznačajnijih hrvatskih knjiga». Za nas franjevce i sve simpatizere franjevaštva u hrvatskom narodu ugodno je odjeknula vijest da je među deset najznačajnijih hrvatskih knjiga uvršten «Razgovor ugodni naroda slovinskoga» fra Andrije Kačića Miošića, člana naše Provincije. Njegova je «Pismarica», kako ju je narod nazvao, od 1756. do 2006. godine (dakle, u 250 godina) izišla u preko 70 izdanja, odnosno svake 3,5 godine jedno izdanje. Pjesme su prevedene na 14 europskih jezika. Djelo je imalo nenadmašivi utjecaj na religioznu i nacionalnu svijest hrvatskoga naroda, na politiku, znanost, kulturu i posebno na standardizaciju hrvatskoga književnog jezika (štokavska ikavica).

«Kačić je stvorio publiku, izradio semantički dio hrvatskoga pjesništva, štokavcima i čakavcima omogućio duhovnu koheziju, kakvu su kajkavci dobili tek u XIX. stoljeću i, konačno, imao je golemi utjecaj ne samo na pučku, nego i na umjetničku hrvatsku, a može se slobodno reći, i na europsku književnost. Kačić je veći djelovanjem, nego djelom. Činjenica neobična, ali značajna, i još uvijek nedovoljno proučena.» (akademik dr. Ivo Frangeš)

«Deset najznačajnijih» bit će predstavljeno ovim redom:

- Kronika popa Dukljanina i Kronika Tome Arcidakona (siječanj),
- Misal rimski (1483.), hrvatski prvotisak (veljača),
- Splitski evanđelistar (ožujak),
- Judita Marka Marulića (travanj),
- Teorija prirodne filozofije Ruđera Josipa Boškovića (svibanj),
- Razgovor ugodni naroda slovinskoga fra Andrije Kačića Miošića (lipanj),
- Kratka osnova hrvatsko-slavenskog pravopisanja Ljudevita Gaja (rujan),
- Smrt Smail-age Čengića Ivana Mažuranića (listopad),
- Balade Petrice Kerempuha Miroslava Krleže (studeni),
- Žedan kamen na studencu Tina Ujevića (prosinac).

Svakako je vrlo važno da je NSK, u prigodi svoga velikog jubileja, uz druge manifestacije, organizirala i projekt «Deset najznačajnijih hrvatskih knjiga» i da je među tih deset ubrojila i «Pismaricu» proslavljenoga Starca Milovana, ponos i diku naše Provincije.

Fra Gabrijel Jurišić

Zaostrog: Duhovna obnova roditelja

Zadnji vikend božićnih praznika, od petka 12. do nedjelje 14. siječnja 2007., skupina roditelja iz Splita iskoristila je za duhovnu obnovu u franjevačkom samostanu u Zaostrogu, u organizaciji dr. Danijele De Micheli Vitturi, spec. obiteljske medicine i djelatnice Obiteljskog savjetovališta pri samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu,

Okupilo se dvadeset i troje odraslih i dvadeset i šestoro njihove djece. To je bio nastavak kratko prekinutih prijašnjih prigodnih okupljanja na slične susrete.

Obnovu je animirao o. Jure Bosančić, isusovac iz Zagreba, dugogodišnji djelatnik u obiteljskom pastoralu i organizator Obiteljskih ljetnih škola, pod geslom „Učitelju, gdje stanuješ? Dođite i vidite!“.

Voditelj je najprije podsjetio na poznate poslijebožićne nostalgije u obitelji, kada sve članove primi neka sjeta što su prošli dragi blagdani. Zajedno su uz pomoć Božje riječi prema evanđelju sv. Ivana tražili da se susretnu s Gospodinom i tako dožive da je njegova nježna, milosrdna i bezuvjetna ljubav prema nama stalna. Nama je izazov svaki dan i poziv na vjeru i zauzetu ljubav u braku i obitelji. Plodovi će biti njegov mir i radost, obećani ne samo za Božić nego za svaki dan. Valja nam, ipak, uz vjeru u objavu Božje ljubavi, uklanjati i prepreke koje stavljamo na put dubljem proživljavanju ovog otajstva. To su najprije naša kriva uvjerenja da o Isusu sve znamo; da ne ostajemo u „plićacima“ našeg vjerovanja i da trajno nastojimo oko uklanjanja glavnog izvora naših grešaka i propusta. Sve je to animator obnove pokazao na likovima iz Ivanova evanđelja. Na primjeru čudesnog ozdravljenja dugogodišnjeg bolesnika uz ribnjak Bethesda, voditelj obnove pokazao je sudionicima prevažan dio njihova poslanja. Uzeti je, naime, godinama uzalud čekao pomoćnika. Rekao je Isusu «da nema čovjeka» koji bi mu pomogao doći do ribnjaka kad ga anđeo pokrene. Supružnici su pozvani da jedni drugima pomažu doći do Isusa, Liječnika, a kao roditelji pozvani su pomagati svojoj djeci i mladima u stjecanju iskustva vjere u

Božju ljubav, iskazanu u Isusu, pa će tada lakše prihvatiti i sve obveze svoga mladenačkog vjerničkog života.

Nakon nagovora, sudionici su se, prilikom samostalnog čitanju evanđelja, nastojali istinski sresti s Gospodinom. U zajedničkim slavljenjima Euharistije susret se produbljavao. Sudionici su imali dosta slobodnog vremena za izmjenu i dijeljenje iskustava. Navečer su roditelji prije spavanja s djecom prema uputama ciljano razgovarali i molili. Na pitanje što im je bilo najdraže ovog Božića, djeca su odgovorila polnoćka, zajednički ručak, druženje, darovi koje su dobili i koje su sami darovali, te obiteljsko zajedništvo.

Na hipotezu da je Božić za sedam dana, djeca su većinom odgovorila da bi se još bolje pripremila, išla na devetnicu i radosno dočekala Božić.

O. Jure Bosančić je naglasio i važnost očeva u današnjoj obitelji u vremenu u kojem je zbog raznih čimbenika otac u opasnosti gubitka identiteta. Njegova uloga je nezamjenjiva u prenošenju vrijednosti, a osobito vjere.

Djeca su imala svoj mali program, osim druženja i zabave. Nakon ručka u nedjelju pokazala su roditeljima što su im pripremili na dar: krasne sastavke o Božiću i jednu vrlo uspjelu pantomimu o rasipnom sinu.

Gvardijan samostana fra Ivica Omazić ne samo što je bio dobar i brižan domaćin, već je pomogao u animaciji djece, a nakon priredbe je obdario sudionike obnove narančama iz domaćeg vrta.

Fra Anđeo Cvitanović je susret zabilježio kao povijesni i kulturni događaj, a osobito je bio oduševljen brojnošću nekih obitelji.

I djeca i roditelji poželjeli su na odlasku što više ovakvih susreta zbog ugodnog ambijenta, voditelja obnove p. Jure Bosančića, druženja, domaćina oca gvardijana fra Ivica i najviše zbog sadržaja obnove.

Danijela De Micheli Vitturi

Fra Petar Krstitelj Bačić, Put 1874. s Pavlinovićem po Bosni i Hercegovini

Fra Petar Krstitelj Bačić, *Put 1874. s Pavlinovićem po Bosni i Hercegovini*, za školskih praznika sa pokojnim don Mijom Pavlinovićem godine 1874. Uspomene nakon 51 godine. Hercegovina franciscana (Mostar), II/2006, br. 2, str. 232-266. Za tisak priredio dr. Pavao Knezović (Hrvatski studiji, Zagreb).

Rukopis se čuva u Arhivu Franjevačkoga samostana u Sinju. Posebno je o njemu pisao pok. fra Karlo Kosor («Kačić», 1970.).

Opravdano se može postaviti pitanje: zašto je objavljen 132 godine poslije putovanja (1874.), 81 godinu poslije nastanka rukopisa (1925.) i 75 godina poslije smrti pisca (1931.)?

Priređivač rukopisa veli, uz druge razloge, da «ima zrnaca...koja su pravi biseri». A kratku uvodnu napomenu završava: «Ove uspomene pružaju nam mnogo vrsnih podataka za upoznavanje stanja u Hercegovini na samom kraju osmanlijske vlasti te spremnost svećenstva i puka na promjene» (str. 231).

Stari su rekli: «Scripta manent - Napisano ostaje.» A za ono što nije zapisano, mnogi kažu, da se čini kao da se i nije dogodilo. Arhivi svih samostana u Provinciji puni su rukopisa, što su ih pisali dobri i marljivi redovnici. Neki i nakon dugo vremena budu objavljeni, kao navedeni rukopis fra Petra K. Bačića. Trebalo bi da sva braća razvijaju svijest kako sve rukopise treba brižno čuvati i, koliko se uzmogne, i objaviti.

Valja zahvaliti i dr. Pavlu Knezoviću i Uredništvu časopisa «Hercegovina franciscana» što je fra Petrov rukopis nakon toliko godina ugledao svjetlo dana. Vivant sequentes!

Fra G. Jurišić

Makarska: Otkrivene masovne grobnice iz II. svjetskog rata

Fra Anselmo Kamber (1912.-1945.) – žrtva partizanskog zločina

Nakon 62 godine traže se kosti fra Anselma Kambera (r. 1912. Podlug-Benkovac) kojega su partizanski zločinci ubili i bacili u topovski rov jedne njemačke bitnice 7. veljače 1945. kod gradskog groblja sv. Križa u Makarskoj. Znakovito je da se to dogodilo istoga dana kada su partizanski zločinci opustošili franjevački samostan na Širokom Brijegu i u njemu kulturno blago onog kraja, a što je najgore pobili su 29 nevinih širokobrijeških fratara.

Fra Anselma su partizani odveli kao župnika župe Podace (pomagao je i župniku Graca n/m i Brista) u makarski zatvor iz kuće Kate Korljan (Gradac) u kojoj su u to vrijeme stanovali župnici. S Katom Korljan bile su dvije njezine kćeri: Jelisava i Nevenka. Jelisava (96 godina stara) i danas

živi u Gracu. Fra Anselmo je iz makarskog zatvora odveden pravedan, bez ikakva suđenja, na stratište.

Jelisava, s kojom sam razgovarao, a koja je, usprkos životnoj dobi, sasvim bistra te se dobro sjeća događaja iz onih teških dana, kaže kako je fra Anselmo bio dobar fratar i svećenik i da je svima pomagao koliko je mogao, i da su ga svi voljeli. Isto je rekla i za fra Pavla Matića kojega su odveli partizani iz iste kuće u Kozicu. Jelisava je rekla da joj je pričala Kristina Miletić iz Makarske kako su Makarke gledale kroz škure od prozora kad su partizani navečer vodili fra Anselma prema groblju u habitu i da je govorio «zašto me vodite kad nisam ništa kriv i kad sam svima pomagao a i za vas sam sve učinio što sam mogao». Ubijen je na okrutan način i bačen u rov. «Kad je narod u Gracu čuo da je fra Anselmo ubijen javno su protestirali a mnogi su plakali», rekla je Jelisava.

Na temelju službenog svjedočenja fra Karla Jurišića u Makarskoj, o smrti fra Anselma, Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Splitu je podnijela službeni zahtjev da policija, istraga i Državno odvjetništvo pokrenu postupak za istraživanje i pronalaženje posmrtnih ostataka fra Anselma Kamberra.

9. veljače 2007. u Makarskoj, istražna sutkinja županijskog suda u Splitu Ljiljana Stipišić i državni odvjetnik Ivan Gašparović obavili su službeni razgovor sa fra Karlom Jurišićem o ubijenom fra Anselmu, uz prisustvo gvardijana fra Miljenka Odrljina, i bili na groblju radi identifikacije i eshumacije fra Anselma i drugih žrtava partizanskog zločina za vrijeme II. svjetskog rata i poraća. U narodu se od rata šaputalo, a nije se smjelo javno govoriti, o likvidacijama zatvorenika iz makarskog zatvora i drugih koji su bacani u rovove izvan zida gradskog groblja.

Na koncu je stvorena i politička klima da se misterij makarskog groblja razriješi, ali još uvijek se htjelo prekriti i zataškati zločine. Tjednik «Makarska Kronika» od 13. ožujka donosi naslov: «Opet se hoće zataškati partizanske zločine». Prije službenog iskapanja radnici su kod proširivanja groblja pronašli neke kosti za koje su rekli da su životinjskog podrijetla. Juraj (Zoran) Rajčević je to prijavio policiji. On govori u «Kronici»: «Došao mi je jedan radnik kazati da su našli neke kosti i da su ih bacili te da su im zaprijetili otkazom jer se o tome ne smije znati. Zbog prijetnji otkazom policija nije htjela dati ni ime ni prezime radnika ... a on je čak spominjao i neku pronađenu robu».

23. veljače 2007. započelo je službeno iskapanje masovnih grobnica uz nadzor policije iz Policijske postaje u Makarskoj na čelu sa načelnikom mr. Vladom Perkušićem i krim. tehničara, te uz prisustvo službenih osoba: istražne sutkinje županijskog suda u Splitu Ljiljane Stipišić, državne

odvjetnice ODO-a Makarska Biljane Puharić i patologa sudskog vještaka dr. Antonia Alujevića. Radove iskapanja izvodilo je poduzeće «Komunalno Makarska» i «Migros» d.o.o. Makarska. Na tom dugo očekivanom događaju bili su prisutni provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja dr. fra Željko Tolić, te dr. fra Karlo Jurišić i fra Marko Babić iz makarskog samostana.

28. veljače, radnici su uz pomoć bagera, kojim je rukovao Ivan (Iko) Biočić iz Runovića, i prisustvo navedenih stručnih osoba i policije, u dva rova, kojih je bilo svega 14, pronašli ostatke od 23 muške osobe. Žrtve su bile vezane žicom i ubijene pištoljem što pokazuju rupe na lubanjama. Ana Dragičević u dnevniku «Slobodna Dalmacija» od 2. ožujka 2007. na strani 10. piše: «Nastavkom čišćenja rovova, jedne njemačke bitnice sa sjeverne strane starog grobljanskog zida, dubokih oko dva metra, koji su u zimu 1944. postali masovnom grobnicom za likvidiranje žrtava Drugog svjetskog rata i dalje se pronalaze ljudski ostatci. Da se radi o masovnim grobnicama upućuje i položaj ljudi bačenih jedni preko drugih, jedni na leđima, neki na prsima. Na kostima su vidljivi rupičasti defekti, a zatiljno na lubanjama streljne rane što ukazuje na egzekuciju. Po zubalu je vidljivo da se radi o mlađim muškim osobama a iz njih će se kao i iz natkoljениčnih kostiju izvaditi DNK za identifikaciju». Na HTV je u središnjem Dnevniku 4. III. 2007. u 19. 30 sati, koji je vodio Goran Milić, donesena vijest o masovnim grobnicama u Makarskoj. Rečeno je da je pronađeno više od 20 žrtava iz Drugog svjetskog rata, a možda će se u daljnjem iskopavanju pronaći i 100 ubijenih.

Pronađeni su razni predmeti: ostatci čahura 9 mm, jedno umjetno oko, metalne žice oko kostiju podlaktice, dugmad, naočale, grafitna olovka, žlica, ostatci tkanine i pletenog konca.

Uz jedan skelet pronađena je jedna plastična vojnička boca sa oznakom godine 1944. i urezanim imenom, vjerojatno njemačkog vojnika, «Michael Hettegem. Pronađen je i jedan kostur bez noge. A zna se da je Pere Milas, postolar iz Zmijavaca u djetinjstvu izgubio nogu i kasnije mu je stavljena drvena noga. Bio je na službi u Imotskom. Pere je bio brat našega pok. fra Dane Milasa i ujak Ivana Milasa i časne sestre Beate. Nestao je u Drugom svjetskom ratu. Njegov je sestrić Ivan tragao za njim i pronašao u arhivu u Zagrebu da je završio u Makarskoj. Pretpostavlja se da je pronađeni kostur bez noge, kostur ubijenoga Pere Milasa. Već je od jednog njegova bližeg rođaka uzet uzorak za DNK analizu. Za sada se zna da su na području gradskog groblja u Makarskoj ubijeni od partizana: Stanko Vela, Franjo Nikolić iz Metkovića, fra Anselmo Kamber i najvjerojatnije jedan njemački vojnik Michael Hettegem, dok se utvrđuju podaci za još 19 osoba s područja

Imotskog, 5 osoba s područja Metkovića, 2 osobe s područja Vrgorca i 1 osoba s područja Stona, a od svih će se uzimati DNK. Za fra Anselma Kambera nisu pronađeni nikakvi prepoznatljivi ostaci pa će se pomoću DNK analize utvrđivati njegov identitet. Zanimljivo je da je preko oba rova, u kojima su pronađene kosti žrtava, prolazio asfaltni put sprovednog mimohoda, što nije slučajno!

Za napomenuti je da su 14. III. 2007. u Donjim Brelima u groblju Sv. Jure, eshumirani posmrtni ostaci, najvjerojatnije, od Nike Jukića iz Sinja.

Marko Bebek-Ožić, u Makarskoj kronici od 3. ožujka 2007. str. 22 govori: «Mi imamo situaciju da se trenutno vade kosti ljudi koji su pobijeni davno. Tragedija je za jedan grad da u samom centru grada postoji masovna grobnica izvan groblja, ali još je veća tragedija da je to 50 godina prikrivano». «Moramo prihvatiti da su se masovne egzekucije dogodile u gradu, a ne mladima krivotvoriti povijest». (Bebek)

«Potvrdom davnih svjedočenja ljudi o masovnim pogubljenjima na makarskom groblju, većinom ljudi odvođenih iz makarskog okružnog zatvora, otvorile su se rane iz 1991. godine kada je Komunalno poduzeće iz Makarske izbacivalo posmrtne ostatke iz kosturnice (jugozapadno u kutu) u zemljani nasip s južne strane grobljanskog zida. Nakon sablasnog skandala, kosti koje su iz zemlje virile skupljene su, a komunalci su spriječeni u nakani da ih bace na (smetlište) na Biokovu». (A. D. Sl. Dalmacija. 4. III.) Vjerojatno je tu među kostima starih Makarana, bilo i kostiju partizanskih žrtava čiji su ostaci bili pronađeni u topovskim rovovima otkrivenim prigodom prvog proširenja groblja sedamdesetih godina prema istočnoj strani o čemu se tada nije smjelo govoriti, niti propitivati. Žarko Klapirić u navedenoj «Kronici» govori: «Ja sam bio 1991. djelatnik unutarnjih poslova i odgovorio bih g. Letici i Niki Prdeletu: Tada sam slučajno bio dežurni, i nije istina da su oni kad su naišli na kosti prestali raditi, nego su te kosti izbacili na plato ispred groblja s južne strane. Ja sam osobno s krim-tehničarom bio na smetlištu Donja gora u Podgori, gdje smo mi dio kostiju, ja osobno, skupili svojim rukama i vratili ih nazad u zajedničku grobnicu koja je bila u zapadnom kutu današnjeg groblja». Rajčević nastavlja: «Tu je bilo 20 – 25 ljudi. Među njima su bili Tonči Miličević, Klapirić, ja, Duje Gilić, koji je prvi upozorio na vandalski čin makarskih komunalaca sa njihovim direktorom na čelu. Tu je bio i Kurilj koji je nosio kosti i drugi, te župnik župe sv. Marka u Makarskoj Tomislav Čubelić i gvardijan samostana u Makarskoj fra Božo Norac-Kljajo».

Stari ljudi znaju i za druge masovne partizanske grobnice po Biokovu. Jedna od njih je blizu ulaza u park prirode Biokovo. Tamo, uz cestu prema Sv. Iliji i Stazi, nalaze se kosti 13 ubijenih i zakopanih mladih domobrana od 18 do 20

godina koji su tek bili završili vojnu školu. Zarobljeni su u Vrgorcu u listopadu 1944. godine. Dr. Ivan Jurić u Slobodnoj Dalmaciji od 8.III. 2007. str. 31. piše: «Potkraj 1944. i početkom 1945. pet civila je iz Metkovića prebačeno u Makarsku i tamo strijeljani. Za ove zločine nitko neće odgovarati jer su i naredbodavci i izvršitelji umrli».

Nama svima je dobro poznat partizanski zločin na groblju u Kozici gdje su ubijeni 4. studenoga 1944. naša braća: fra Dominik Šulenta i fra Frane Borić, te don Niko Delić, i don Marko Devčić, kao i civili: Srećko Bušelić, Božo Deur, Vjekoslav (Luidi) Morauc. Fra Pavao Matić koji je tada bio zatočen od partizana u jednom podrumu u Kozici piše u: «Zapisi iz Drugog svjetskog rata» pod naslovom *Tanki sni*, Sinj, 1999. str. 41. «Moglo je biti oko dva-tri sata poslije ponoći kada se začuo mitraljeski rafal, a onda i još nekoliko metaka pojedinačno. Strijeljanje. Malo poslije pucnjave začuo sam, poviše mene u kući poznati glas partizanskog oznaša Martinca: «Likvidirani su fratri, popi i još neki...» Poznate su nam i žrtve (njih 10), partizanskih zločinaca, iz Makarskog primorja koji su ubijeni 10. Studenoga 1944. u Šuvarovu docu kod Zagvozda. Zna se da ima masovnih grobnica na području Veprica i na poluotoku sv. Petar u Makarskoj. Poznato nam je kako je ubijen fra Petar Paviša župnik Baške Vode i kapelan župe Sv. Marka u Makarskoj don Paško Bilić, te još 40 fratara Provincije Presvetog Otkupitelja koji su žrtve partizanskih zločina, i na tisuće drugih žrtava partizansko-komunističko-bezbožnog nenarodnog režima.

Poznato nam je kako su se, naši «osloboditelji» koji su se za vrijeme rata krili po Biokovu, i činili štete ljudima, kad više nije bilo nikakve vojske u Makarskoj, spustili u Makarsku i Makarsko primorje te zaslijepljena uma i ispunjeni mržnjom, ubijali najuglednije ljude i svećenike živeći dalje u kainovskoj patnji skrivajući se od lica ljudi. Ima ih i danas u Makarskoj koji ne žele uvidjeti veliku prijevaru i laži komunizma i priznati partizanske zločine o kojima živi svjedoci govore i u detalje prepričavaju o ubojstvu Kaže Granića u Krvavici, Ivana Šabića u Makru i dr.

Ana Dragičević u navedenoj Slobodnoj Dalmaciji piše: «Pronalaskom masovnih grobnica iz Drugog svjetskog rata dostojno će se i kršćanski pokopati žrtve i rat okončati». Marko Bebek u navedenoj «Kronici» zaključuje: «Ja se nadam da ćemo mi kad ovo sve uspijemo privesti kraju s državnim službenicima, da će se taj Drugi svjetski rat u Makarskoj završiti, ali će uvijek ostati u podsvijesti ljudi da je netko to htio prikriti».

Moglo bi se reći da je povijest hrvatskoga naroda povijest grobova i masovnih grobnica iz kojih se rađao novi život, ali i ulazilo u novo ropstvo. I Domovinski rat je bio obilježen grobovima i masovnim grobnicama sa ogromnim materijalnim i kulturnim razaranjima od srbo-četničke i

Jugoslavenske agresije. Neviđenim junaštvom i hrabrošću naših branitelja i njihovih predvodnika i uz pomoć Božju stvorena je slobodna i nezavisna država Hrvatska u kojoj možemo slobodno iskapati i dostojno pokapati žrtve iz masovnih grobnica o kojima se 50 godina nije smjelo ni govoriti.

FMČ

Zagreb: “ANTIĆEVO 2007.”

Uz ovogodišnje «Antićevo» (01.-04. ožujka) u Zagrebu je, u crkvi Majke Božje Lurdske, slavljena i 42. obljetnica svete smrti Sluge Božjega fra Ante Antića.

Zaista, pravo duhovno i vjerničko-štovateljsko ozračje, ozračje vjere, molitve i ljubavi brojnih štovatelja kojima je vjerni Sluga Božji sve više u srcu, duši, svetom sjećanju i raspoloženju.

Ove godine «Antićevo» se nije slavilo samo u Zagrebu nego i u Makarskoj i Imotskom, kao i u drugim župama u Provinciji, koje su povjerene našoj subraći.

Mnogi štovatelji o. Antića su upoznati, kroz četverodnevno slavlje, s kauzom pri Svetoj Kongregaciji koja je sve bliže konačnom cilju, tj. završetku kanonskog procesa proglašenjem Sluge Božjega o. Ante Antića blaženikom.

U tom duhovnom ozračju su održani dani trodnevnice i spomendan svete smrti.

Euharistijska slavlja su predvodili i propovijedali: fra Vladimir Tadić, vicepostulator - “*Sluga Božji i korizmeno naše obraćenje*”, fra Ivan Nimac, biskupski vikar Vojne biskupije - “*Svećeničko poslanje fra Ante Antića*”, mons. dr. Mile Bogović, biskup gospičko-senjski - “*Svećenička revnost kod Sluge Božjega za evanđeosku obnovu redovničko-svećeničkog i laičkog života Crkve*” i na obljetnicu svete smrti (04. ožujka) naš mnp. provincijal fra Željko Tolić - “*Sveta smrt sluge Božjega fra Ante i skoro uzdignuće na oltar*”.

Predvoditelji euharistijskih slavlja kroz «Antićevo» su nastojali u svojim poticajnim propovijedima upoznati brojne štovatelje Sluge Božjega s njegovom velikom karizmatikom i evanđeoskom svetošću, a i potaknuti ih na življu vjeru i kršćansku ljubav koju je fra Ante cijelim bićem živio i svjedočio.

Čuo se jasan poziv na molitvu pred završetak kauze pri Svetoj Kongregaciji te za što skoriju proslavu beatifikacije Sluge Božjega. Poziv je prije svega upućen nama, fra Antinoj subraći, a zatim i svim ljudima dobre volje koji su u fra Antinu životu prepoznali prisutnost svemogućeg i milosrdnog Boga.

Na kraju svakog euharistijskog slavlja o. Vicepostulator je zahvalio predsjedatelju euharistijskog slavlja kao i crkvenim zborovima: starijim gospođama, Dječjem zboru, "Antićevcima" i Mješovitom župnom zboru Gospe Lurdske, koji su svojim pjevanjem uzveličali slavlje, kao i brojnim štovateljima i moliteljima za beatifikaciju. O. Gvardijan je iskazao veliku ljubav na obljetnicu svete smrti Sluge Božjega time što je za brojne uzvanike pripremio samostansku «agape».

Neka nam doista i ovogodišnje "Antićevo" bude svima kao Antićevoj subraći poticajni znak i poziv da se sami u svim našim samostanima, ustanovama, misijama i župama s našim vjernicima uključimo i aktivno angažiramo za što dostojnija vjerska i franjevačka slavlja po svetosti života, djelovanja i zagovora Sluge Božjeg ugodnika na slavu i ponos naše Crkve, domovine Hrvatske, Franjevačkog reda i Provincije!

AVT

Makarska: 42. obljetnica blažene smrti fra Ante Antića

Obilježavanje godišnjice blažene smrti dobrog oca fra Ante Antića u našoj franjevačkoj crkvi u Makarskoj, iz godine u godinu, postaje sve privlačnije i znakovitije za njegove štovatelje i simpatizere u Makarskoj i Makarskom primorju. U proteklim godinama je sve organizirao te zdušno i velikim žarom vodio sadašnji vicepostulator fra Vladimir Tadić, a ove su se godine za «Antićeve dane» pobrinuli: gvardijan fra Miljenko Odrlić, fra Marko Babić i fra Mile Čirko.

42. obljetnica smrti fra Ante Antića obilježena je molitvenom trodnevnicom od 2. do 4. ožujka.

Lijepo vrijeme, korizmeni dani i dobra priprema svakako su učinili da se okupio i veći broj vjernika. Prvi dan (petak) u 18 sati slavlje je započelo pobožnošću Križnoga puta, koji je vodio gvardijan samostana fra Miljenko Odrlić, a pjevanje je između postaja kao i preko euharistijskog slavlja predvodio Ženski zbor Franjevačke crkve u Makarskoj. To je bio pravi uvod u euharistijsko slavlje koje je vodio fra Marko Babić, preko kojeg je održao tematsku propovijed: *Sveci uzori kršćanima*.

3. ožujka euharistijsko slavlje je također predvodio fra Marko Babić, a tema propovijedi bila je: *Fra Ante Antić i mi*. Za vrijeme ovog euharistijskog slavlja skladno i zanosno je pjevao Mješoviti zbor crkve Svih svetih iz

Promajne. Na kraju euharistijskog slavlja, a prije blagoslova, slijedila je molitva za proglašenje blaženim sluge Božjega fra Ante Antića.

Treći dan (nedjelja) 4. ožujka na sami dan smrti sluge Božjega, euharistijsko slavlje je u 9 sati predvodio gvardijan samostana fra Miljenko Odrlić i propovijedao na temu: *Preobraženje po primjeru svetaca*. Preko ovog euharistijskog slavlja pjevao je Muški zbor Franjevačke crkve u Makarskoj. Na kraju euharistijskog slavlja štovatelji i simpatizeri o. Antića oduševljeno su ponavljali molitvu za proglašenje blaženim sluge Božjega fra Ante Antića.

Zapaženo je da se na ovom euharistijskom slavlju okupio, iznad očekivanja, veliki broj Božjega naroda iz Makarske i Makarskog primorja.

Bez sumnje ovakvi molitveni skupovi doprinose ubrzavanju proglašenja fra Ante blaženim i svetim, stvaraju duhovno ozračje i potiču vjernike na istinski i djelotvorniji kršćanski život.

FMČ

Danilo: Obnova crkve sv. Petra u Danilo Birnju

Župa sv. Danijel – Danilo spominje se 1298. godine. Na teritoriju današnje župe nalazi se pet crkava. Kako u samoj župi obitavaju 1134 osobe, a i zbog poznatih povijesnih okolnosti i današnje ekonomske situacije, ta zdanja je teško održavati. No, uz velike napore župnika i njegove kontakte, uspjelo se kroz protekle dvije godine renovirati četiri crkve u kojima se redovito održava služba Božja. Još je ostala neobnovljena najstarija crkva, crkva Sv. Petra, koja se nalazi u Danilo Birnju, a prvi put se spominje 1407. godine. Kako je najstarija i budući da se služba Božja u njoj održava svega 3-4 puta godišnje, ujedno je bila i najzapuštenija. Krov, pobočni zidovi i pod su se razdvojili nekoliko centimetara – vjerojatno na onom dijelu gdje je 1744. godine bila produživana.

Uz pomoć dvadesetak obitelji koje gravitiraju toj crkvi i drugim donacijama, posebno donacijom Vlade RH, odlučilo se i tu «oronulu staricu» uresiti za njen 600.-ti rođendan.

Trud se isplatio tako da se pristupilo ne samo nužnoj sanaciji same crkve, nego njenoj kompletnoj i stručnoj obnovi. Od nje su ostali samo goli zidovi, sve drugo je novo: krovšte, crijep, prozori, mramorni pod, žbuka, novi drveni kor i dr. Uvedena je električna rasvjeta, a trenutno je u tijeku bojanje interijera.

Vidjevši kako im sada njihova” oronula 600-godišnja starica” uistinu mladoliko izgleda, «braća Petrovci» ponovno su podigla tri porušena zida oko groblja, posjekla guštaru, divljaku na njemu i sasušene borove. Potom su popločali stazu do crkve. Naručili su i izradu crkvene zastave sa slikom zaštitnika crkve Sv. Petra i Naviještenja.

U Zagrebu je restauriran i krasni veliki drveni križ, pronađen bez ruku u kutu. Prenosivi drveni oltar zamijenjen je novim od bračkog kamena. Doista, divljenja vrijedno djelo. Uistinu, lijep rođendanski dar našoj slavljenici, koja tako od najzapuštenije posta najsređenija kuća Božja u župi.

Nadamo se da će do slavlja zaštitnika, sv. Petra, biti ponovno vraćen stari drveni oltar s velikom slikom Sv. Petra i Pavla, te Marijina navještenja, rad domaćeg slikara S. M. Spica, koji je poslan na restauraciju u Split.

Očevidac

München: Svjedočanstvo franjevačkih bogoslova u Bayern-u

Prvu nedjelju Došašća 2006. pjevačka skupina bogoslova Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja gostovala je u Hrvatskoj katoličkoj misiji München. Bogoslovi su nastupili pjesmom i svjedočanstvom vjere i svoga redovničko-svećeničkog poziva na adventskom susretu mladih misije i na nedjeljnim svetim misama u kapeli bl. Alojzija Stepinca, u crkvama St. Michael i St. Paul. Pred mladima i pred mnoštvom vjernika na sv. misama o svom redovničko-svećeničkom pozivu svjedočili su bogoslovi fra Tino Labrović i fra Ivan Režić. Pjevačkom skupinom bogoslova koja je izvodila duhovne i domoljubne pjesme dirigirao je fra Filip Mimica.

Bogoslovi su mogli u ovom susretu s hrvatskim iseljenicima osjetiti veliku potrebu temeljite pripreme za njihovo buduće pastoralno djelovanje. A vjernici su ih srdačno pozdravili vidjevši u njima svoje buduće duhovne pastire. Bio je ovo susret velike nade za jedne i za druge. Njihov voditelj dr. fra Ante Akrap predvodeći euharistijska slavlja uveo je vjernike Hrvatske katoličke misije München u sveto vrijeme Došašća. I bogoslovima i vjericima i pastoralnim djelatnicima misije njegov poziv da utjelove istinu Evanđelja u svome životu bit će pravi putokaz u razumijevanju predstojećih blagdana i smislu njihova slavljenja.

Fra Tomislav Dukić

München: Obnovljeni u novu crkvenu godinu

U duhu pavlovskog poziva: «Velim i zaklinjem da sa sebe skinete i odložite staroga čovjeka i da se obučete u novog čovjeka stvorena na sliku Božju u istinskoj pravednosti i svetosti» (Ef 4,23) u HKM München povodom početka nove crkvene godine 29. i 30. studenog te 1. prosinca 2006. održana je duhovna obnova koju je predvodio o. Mijo Nikić, profesor psihologije religije Filozofskog fakulteta Družbe Isusove iz Zagreba.

Psihologija i duhovnost bila je tema duhovne obnove. Nakon molitve krunice i euharistijskog slavlja voditelj je održao predavanja pod naslovom «Upoznaj samoga sebe» i «Vjera i praznovjerje». O. Nikić upoznao je nazočne s profilom osobe gledajući na nju teološki, filozofski i psihološki, a nakon toga u predavanju o vjeri i praznovjerju pokazao je ključ zdrave religioznosti i upozorio na besmislenost praznovjerja. Audio-vizualnim pristupom zainteresirao je nazočne koji su tražili odgovore na vlastite nesporazume. O. Nikić je upozorio na poplavu tzv. karizmatika i ovisnost o «seminarima» koji mogu biti poticaj na obraćenje, ali ne i način kršćanskog života. Naprotiv, pozvao je na redoviti kršćanski život po sakramentima i čitanju Svetog pisma, istaknuvši izvanredno mjesto Euharistije u kršćanskoj duhovnosti i životu Crkve. Ova obnova uma i srca bila je prožeta molitvom klanjanja pred Presvetim Sakramentom koju je pratio misijski band «Stigma» i molitvom za unutarnje ozdravljenje. Temeljna poruka s ove duhovne obnove mogla se ponijeti kući: vjera prožeta ljubavlju prema Bogu ne može se poljuljati i daje izvanrednu duhovnu ravnotežu osobi.

Sudionik

München: Niko bijeli dare dijeli

Veliku dvoranu salezijanskog centra na St. Wolfgangsplatzu u Münchenu u nedjelju 03.12.2006. ispunila su i ove godine ozarena lica hrvatskih mališana i vjeroučenika Hrvatske katoličke misije München koja su kroz pjesmu, igru i ples dočekala najdražeg i najomiljenijeg sveca, svetog Nikolu.

Program za ovo slavlje pripremili su voditelj tamburaškog orkestra misije Gabrijel Valo, voditeljica dječjeg folklora HKM München *Bijeli golubovi* Marija Šibenik te vjeroučiteljice s. Viktorija Vukančić i s. Nikolina Bilić koje su s dječjim zborom *Hrvatski slavuji* uvježbale prigodne pjesme, igrokaz *Pismo svetom Nikoli* i recitacije.

Kroz program je vodio đakon Mate Kutleša, a voditelj misije fra Tomislav Dukić otvorio je slavlje, zahvalio voditeljima skupina, Misijskom vijeću i Odboru za proslave na trudu koji su uložili kako bi ova proslava bila što ljepša.

Svaka sekunda za mališane bila je duga. «Što li čeka, gdje je stao? Možda je na putu pao!» - pitala su se zajedno s malom Anom Kristinom Pavić i druga djeca.

Na pozornici se pri kraju pojavila dobra vila i anđeli, ali pljesak se prolomio dvoranom tek kad je stigao *Niko bijeli*.

Radost i dosjetljivost djece ozarila je umornog starca i ubrzo ga uvjerila da su djeca sva od reda dobra bila. Zaključivši rečenicom: «Poklone imam baš za sve jer u Münchenu nema djece zločeste!» sveti Nikola podijelio je darove svima.

Veselo druženje i zabava nastavljeni su uz pjesmu grupe Capry - Cro.

s. Nikolina Bilić

München: Taize na putu za Zagreb

U pripremama za europski susret ekumenske zajednice Taize u Zagrebu krajem 2006. godine, mladi hrvatski vjernici HKM München zajedno s mladim Nijemcima sudjelovali su na pripremnim susretima mladih simpatizera te zajednice u crkvi St. Paul i u münchenskoj katedrali (Frauenkirche) 1. prosinca 2006., gdje su se okupili članovi ekumenske zajednice Taize s područja grada Münchena. Hrvatski mladi nastupili su različitim molitvama na hrvatskom jeziku, hrvatskim pjesmama uz pratnju tamburica koje su imale karakter srdačnog poziva mladim Nijemcima na zajednički susret u Zagrebu. Mladi su na posebnom info-štanu predstavljali Hrvatsku i Zagreb nudeći mladim Nijemcima promidžbene materijale.

F.T.D.

München: U čast Bezgrješnoj

Hrvatska katolička misija posebnim svečanim programima redovito slavi blagdan Bezgrješnog Začeca Blažene Djevice Marije. I zbog samog blagdana, ali i zbog naslova tog blagdana kojeg nose časne sestre Franjevke od Bezgrješne iz Šibenika koje pastoralno djeluju u ovoj misiji slavit će se i u buduće.

Svečano euharistijsko slavlje uz koncelebraciju svih svećenika misije i đakona u kapeli bl. Alojzija Stepinca predvodio je fra Tomislav Dukić, voditelj HKM München.

U propovijedi je naglašena milost Marijinog izabranja za materinstvo Vječne Riječi zbog čega je obdarena milošću bezgriješnoga Začeca. Na taj je način Marija uključena u advent Riječi što ga je Očeva ljubav pripravila za sve stvorenje i za čovjeka. Po završetku sv. Mise započeo je svečani program uz recital i pjesmu u čast Bezgriješnog Začeca Blažene Djevice Marije. Adventske i marijanske pjesme koje su naizmjenice izvodili dječji zbor HKM München «Hrvatski slavuji» uz pratnju tamburaškog orkestra HKM München, ženska pjevačka skupina «Lira», klapa «Croatia», a sve pod ravnanjem č.s. Nikoline Bilić, prožimao je recital marijanskog i adventskog sadržaja kojeg su čitali Ivanka Žunić i Slavko Božić. Bio je to pravi sklad pjesme i molitve u koju su se lako uključivali i nazočni vjernici u punoj kapeli bl. Alojzija Stepinca

Sudionik

Sindelfingen: «Svim na zemlji mir veselje» poručio je sv. Nikola

«Dolazak svetog Nikole, zaštitnika ljubavi, djece, putnika i pomoraca poručuje nam da trebamo slijediti njegovu ljubav prema čovjeku i bratu, da treba biti dobar prema svima te stoga i za došašće Božića želimo poručiti ovim našim slavljem Svim na zemlji mir, veselje», rekao je nadahnuto fra Marinko Vukman, pozdravljajući tisuću okupljenih, stotine djece na nikolinjskoj i božićnoj priredbi svojih Hrvatskih katoličkih zajednica Sindelfingen, Herrenberg i Leonberg upriličenoj u Sindelfingenu u dvorani Messehalle. Njihova poruka ljubavi, dar vrijedan tri tisuće i pet stotina eura namijenjen je Caritasu u domovini za potrebe djece s teškoćama u razvoju. U sindeldingenskom božićnom ozračju srdačno su pozdravljeni uzvanici, predstavnici Generalnih konzulata RH u Stuttgartu Mirjana Božić, generalni konzul BiH s obitelji Dragan Bagarić, predstavnici gradonačelnika Sindelfingena Dieter Huelle, Ahmad Amini te visoki američki dužnosnik NATO-a s obitelji Ivana Šarca.

Lijepom našom odana je počast utemeljitelju suvremene hrvatske države, prvom hrvatskom predsjedniku dr. Franji Tuđmanu, čija se sedma godišnjica smrti obilježila i misom zadušnicom u crkvi Presvetog Trojstva, a održana je i minuta šutnje za sve one čiji su životi utkani u nastanak nove hrvatske države.

Posebni gosti slavlja, braća Zoran i Mirjan Kupreškić, krivo optuženi haaški uznici, dočekan su na taj dan s posebnim poštovanjem među ovdašnjim Hrvatima.

Cijelo bogatstvo rada s mladima, djecom u HKZ Sindelfingen odao je prigodni božićni program uz nastup tri misijske folklorne skupine u tri uzrasta koje uspješno vodi Ivica Šepović. Božićne su pjesme odsvirali izvrsni tamburaši Matije Gupca iz Böblingena. Plesna skupina Jasmine Junković razgalila je srca posjetitelja božićnom plesnom čestitkom. Misijski dječji zborovi pod ravnanjem č.s. Bogoljube Ćurić pjesmama, a učenici hrvatskih škola u Leonbergu, Sindelfingenu, Böblingenu stihovima iz hrvatske pjesmarice pozdravili su i najavili dolazak sv. Nikole, a on je i ovdje darovima nagradio mnoštvo razdragane djece.

Glazbeni sastav Baruni i Tiho Orlić s Thompsonovim bendom zabavljali su i izmamili na pjesmu i ples mnoštvo u dvorani. Medijski pokrovitelj cijele priredbe bio je Večernji list, a uz brojne sponzore organizirana je vrijedna tombola s preko petsto zgoditaka.

Organizacija i ovog slavlja što ga potpisuje voditelj HKZ Sindelfingen fra Marinko Vukman sa suradnicima, doista je ostvarila svoju božićnu nakanu mira i ljubavi.

Biserka Lukan

Sindelfingen: Predstavljena monografija Hrvatska katolička misija Sindelfingen

«Hrvatska katolička misija Sindelfingen jedna je od najstarijih hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj. Ona već punih 36 godina stoji na službi hrvatskome čovjeku i vjerniku. Važnost je njezina djelovanja neprocjenjiva, u njezin je rad i život povezano već nekoliko naraštaja naših hrvatskih vjernika. Imajući u vidu veliku važnost bilježenja narodne povijesti, dušobrižnici su ove katoličke misije u prigodi 35. obljetnice njezina postojanja odlučili tiskati i objaviti ovu monografiju, spomen- knjigu koja na svojim stranicama riječju i slikom govori o svima koji su na bilo koji način bili uključeni u život i rad misije», rekao je između ostaloga fra Marinko Vukman, voditelj misije, ujedno i glavni urednik., obraćajući se u subotu mnoštvu okupljenih u misijskoj velikoj dvorani u Sindelfingenu na svečano upriličenom predstavljanju monografije Hrvatska katolička misija Sindelfingen, 35. obljetnica postojanja

Da je stvarno značajan i vrijedan rad vjernika, članova ove misije, potvrdila je slikom i riječju Monografija, čijem su predstavljanju te večeri u Sindelfingenu nazočili izaslanik generalne konzulice RH u Stuttgartu, konzul Ivan Rožić te izaslanik gradonačelnika grada Sindelfingena Ahmad Aminij, a uz brojne sponzore, suradnike te redaktora monografije, novinara Glasa koncila, Vlade Čuture.

Govoreći o djelovanju misije, uzvanici su u svojim govorima naglasili značaj ove knjige za povijest hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj pa je tako konzul Rožić citirao poruke iz Monografije znamenitih crkvenih i svjetovnih dužnosnika, dostojanstvenika biskupa Fürsta, provincijala dr. fra Željka Tolića, ističući vrijednost ove knjige, spomenice kao i svih vjerskih, domoljubnih, dobrotvornih djelatnosti sindelfingenske katoličke hrvatske zajednice, navlastito pod vodstvom fra Marinka Vukmana. Ahmad Amini izdvojio je veliko značenje sindelfingenske zajednice u vjerskom, kulturnom i humanitarnom djelovanju za cijeli grad Sindelfingen, kazavši da iako dolazi iz Irana, osjeća se i pripadnikom hrvatskoga naroda i misije u Sindelfingenu, jer su mu upravo oni pokazali pravo srce, prijateljstvo, ljubav prema domovini i ispovijedanju svoje katoličke vjere.

Vlado Čutura, redaktor monografije, rekao je, pak, kako je u prikupljanju građe vodio računa da pokaže sve segmente rada misije, no i da nije bilo previše arhivske građe o samim počecima djelovanja misije. Organiziranom brigom o jeziku, kulturi, socijalnoj skrbi, duhovnoj brizi, Misija je čuvala vjerski i nacionalni identitet Hrvata na ovom području, stalno jačajući njihove veze s domovinom. Posebice se to osjetilo u humanitarnoj pomoći u vrijeme Domovinskoga rata i poslije njega, a sve to ogleda se u riječi i slici ove spomenice. O suradnji na nastanku knjige govorila je i prof. Biserka Lukan, suradnica Večernjeg lista iz Stuttgarta.

U kulturno-umjetničkom dijelu programa nastupio je izvrstan misijski gospel zbor *Salve angeli*, a program je vodila studentica slavistike u Tübingenu Marijana Planinić.

Monografija je tiskana u Zagrebu, 2006., glavni recenzenti su joj dr. Danijel Labaš i dr. Adolf Polegubić. Na gotovo dvjesto sedamdeset raskošnih stranica opremljenih slikovnim i tekstovnim materijalom predstavlja izuzetnu kulturnu i povijesnu vrijednost, oslikava bogatstvo vjerničkog, domoljubnog, socijalnog, etnografskog, hodočasničkog, dobrotvornog rada ovog «hrvatskoga doma i zajednice», po mnogo čemu jedinstvene u SR Njemačkoj pa i po tome što ima monografiju o svojoj 35. obljetnici.

Svi zainteresirani mogu je kupiti u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Sindelfingenu, a da je interes velik potvrdili su nazočni na promociji, a stigle su i pismene narudžbe za Monografiju iz daleke Australije s potpisom dr. Ilije Šutala iz Melbournea.

Biserka Lukan

Rüsselsheim: Ljubav na djelu

Svake se godine u njemačkim katoličkim župama i biskupijama organiziraju humanitarne akcije prikupljanja novčanih sredstava i materijalnih dobara za ljude koji se nalaze u nevolji. Među najvažnije njemačke crkvene organizacije ubrajaju se Adveniat, Caritas, Missereor i Renovabis. U tim dobrotvornim akcijama sudjeluju i hrvatske katoličke misije.

Svake godine, u HKM u Rüsselsheimu, od svetkovine Krista Kralja do svetkovine Sv. Nikole Putnika, peku se i prodaju božićni kolači. Novac od prodanih kolača šalje se bolesnicima u Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu. Ovogodišnji prihod od prodanih božićnih kolača došao je u ruke teškog bolesnika Ilije Markovića, koji živi u Hofheimu, kod Frankfurta.

Te su vjerničke akcije prije Božića i Uskrsa znak vjerničkog suosjećanja s bolesnicima i njihovim obiteljima. Slika su udovičina «kvadranta» iz evanđelja sv. Marka te na taj način potvrđuju evanđeosku istinu: «Ljubav je domišljata!»

Fra Berislav Nikić

Susret inozemnih pastoralnih djelatnika u biskupiji Mainz

Bernhard Krämer, referent za katolike stranog govornog područja u Biskupiji Mainz, organizirao je 14. prosinca 2006. g. susret svih inozemnih pastoralnih djelatnika katoličkih misija u Biskupiji Mainz, u prostorijama Talijanske misije u Emmeranstr. 14. Skup je započeo euharistijskim slavljem koje je predvodio katedralni župnik Heinz Heckvolf.

U drugom dijelu jednodnevnoga radnog skupa bilo je predavanje dr. Petera Hünselera iz Kršćansko-islamskog centa u Frankfurtu. Tema Peterova predavanja bila je „Dijalog s islamom.“ Dr. Peter je opširno govorio o nastanku islama i Kuranu, a na kraju predavanja je naglasio potrebu dijaloga

sa svim nekršćanskim religijama. To su smjernice Drugoga vatikanskog sabora.

Poslije papina govora u Regensburgu (2006.) god., o vjeri i razumu, islam je postao „vruća“ tema mnogih razgovora, rasprava i predavanja u katoličkom i muslimanskom svijetu. To se moglo vidjeti i iz pitanja koja su postavljena predavaču.

Jednodnevni skup inozemnih pastoralnih djelatnika u Biskupiji Mainz završen je željom svih, da se njihovo studijsko putovanje 2007. god. organizira u Hrvatskoj.

Fra Berislav Nikić

München: Natječaj božićnih likovnih radova na temu „Božić“ 2006.

Hrvatska katolička misija München ove je godine prvi put organizirala natječaj likovnih radova na temu Božića. Sudjelovati su mogli svi, bez obzira na starosnu dob. Organizatori projekta, pod vodstvom mlade suradnice misije Biljane Bagara, zaprimili su oko 75 prelijepih crteža. Nakon što su temeljito pregledani svi radovi trebalo je izabrati tri rada koji se ističu. Od tri najbolja rada napravljene su božićne čestitke i molitvena sličica. Od još nekih uspješnih radova napravljene su puzzle, šalice i poster.

U petak 15.12.2006., na božićnoj proslavi misije, proglašeni su pobjednici. Autor crteža na razglednici je Suzana Joskic (21 godina). Autor papira za pismo je Kristina Bozic (6 godina) i autor molitvene sličice je Manda (32 godine). Svi prisutni su mogli vidjeti slike prikazivane preko projektora na božićnoj večeri te ih tako i sami procjenjivati i nadahnjivati se za buduće sudjelovanje u natječaju likovnih radova. Voditelj misije Fra Tomislav Dukić uručio je nagrade najboljima a za sve aktivne sudionike u projektu podijeljene su pohvalnice, ovjerene misijskim potpisima i pečatima. Cilj ovog projekta bio je da vjernici dublje i osobnije razmisle o Božiću te da mi, kao misija, kroz naše različite talente na što više načina slavimo Boga. Na kraju želimo zahvaliti svima koji su svojim prelijepim crtežima obogatili našu misiju i, naravno, dragom Bogu koji im je dao ove talente za slikanje. Svi radovi mogli su se vidjeti izloženi u velikoj dvorani Hrvatske katoličke misije München u vrijeme božićnih blagdana sve do blagdana Svijećnice 2.2. 2007.

Biljana Bagara

Sindelfingen: Pokladno slavlje

Gostovanje grupe Prljava kazalište i Ivana Mikulića

Vatreno, spektakularno, tisuću i pet stotina raspjevanih i rasplesanih posjetitelja iz cijelog Baden-Württemberga, švapske metropole Stuttgarta, grada mercedesa Sindelfingena pjevalo je «Moj dom je Hrvatska» i mnoge druge pjesme legendarnog Prljavog kazališta u Sindelfingenu na velikom pokladnom slavlju, čiju organizaciju potpisuju Hrvatska katolička zajednica Sindelfingen te njezin voditelj fra Marinko Vukman.

U ozračju radosti svehrvatskih običaja, poklada, maškara, fašnika, mesopusta, karnevala u tamošnjoj Messehalle, stotine djece, mladeži, roditelja, gostiju oduševio je svojim nastupom i Ivan Mikulić uz izvrsnu glazbenu grupu Saturnus iz Velike Gorice, koji je razdragano mnoštvo pjesmom poveo i proveo svim hrvatskim krajevima od svoje rodne Hercegovine, do sjevera i juga Lijepe naše.

Ovo je glazbeno i kulturno, ali i tradicionalno hrvatsko pokladno veselje okupilo i brojne uzvanike, goste iz generalnih konzulata RH i BiH u Stuttgartu, Ivana Rožića i Dragana Bagarića te članove Doma naroda, Vlade i HDZ-a BiH Ivu Miru Jovića, Ivicu Udovičića, Radoja Vidovića i dr. Bogomira Barbića, Ahmada Aminija u ime grada Sindelfingena. Sve je njih srdačnom dobrodošlicom kao i gostujuću folklornu skupinu HKM Mainz na čelu s fra Antom Bilićem pozdravio domaćin fra Marinko Vukman. I s ovog sindelfingenskog slavlja 2 500 eura poslano je u dobrotvorne svrhe, ovoga puta kao pomoć potrebitim obiteljima s brojnom djecom u domovini te za žrtve velikog orkana što je zahvatio dijelove Njemačke ove zime.

Kulturno-zabavni program

U maškarani svijet iz bajke uveo je posjetitelje Dječji zbor Hrvatske katoličke misije Sindelfingen pod ravnanjem č.ss. Rozarije Ćurić uz pratnju Mate Puljiza. Uz izvrsnu gostujuću Folklornu skupinu mladih Hrvatske katoličke misije iz Mainza nastupile su misijske folklorne i plesne grupe iz Sindelfingena pod vodstvom Ivica Šepovića i Jasminke Junković, te tamburaški sastavi Matije Gupca iz Sindelfingena i Putnici iz Heilbronna. U ugođaju spoja snova i zbilje izabrane su najzanimljivije dječje maske, pa im je fra Marinko uručio zaslužene nagrade, igračke i čokolade. Okupljene je razveselila i vrijedna tombola pokrovitelja.

Putnici Heilbronn

Večernjakova domovnica, priznanje za osvojeno drugo mjesto u Večernjakovu iseljeničkom izboru najpopularnijih športaša, glazbenika, pjevača i glazbenih

sastava po glasovima čitatelja i stručnog žirija, Večernjakovih suradnika u kategoriji glazbenih sastava u hrvatskome iseljeništvu uručena je mladim tamburašima Putnicima iz Heilbronna koji nisu krili oduševljenje i radost. "Ovo nam je najdraže i najveće priznanje do sada, uzbuđeni smo i sretni, hvala svima koji su nam dali glas i prepoznali naše njegovanje hrvatske tamburaške glazbe u iseljeništvu!" rekli su Putnici u jedan glas. Svoj uspjeh ovi mladići od kojih najstariji ima tek sedamnaest godina zahvaljuju svome voditelju Tuni Bošnjakoviću. Nakon što im je priznanje uručio fra Marinko i Večernjakova suradnica, potpisnica ovih redaka, Putnici su sve počastili slavonskim bećarcem.

Ivo Miro Jović, donedavni predsjednik predsjedništva BiH obraćajući se nazočnima u Sindelfingenu, naglasio je kako ga veseli biti i na ovom hrvatskom slavlju. «Drago mi je da Hrvati ovdje čuvaju i razvijaju svoj jezik, običaje i tradiciju, vjeru svojih otaca uz maksimalno poštivanje zakona zemlje u kojoj borave», poručio je Jović.

Biserka Lukan

Heusenstamm-Offenbach: 16. folklorni festival hrvatske katoličke mladeži

17. veljače, u 16 sati u velikoj dvorani Martinsee u Heusenstammu pored Offenbacha, pred oko 1500 ljubitelja hrvatske folklorne baštine održan je 16. hrvatski folklorni festival u Njemačkoj. Festival je organizirao Dušobrižnički ured iz Frankfurta na čelu s fra Josipom Bebićem. Počasni gosti festivala bili su Marko Šimat, u ime konzulata Republike Hrvatske u Frankfurtu, Vesna Kukavica, u ime Matice iseljenika iz Zagreba, Dario Grcić i Darko Puharić iz Vinkovaca, u ime «Vinkovačkih jeseni».

Festival hrvatske katoličke mladosti, radosti i ljepote narodnih nošnji iz svih krajeva Hrvatske i Bosne i Hercegovine započeo je s pjesmom «Svi slavimo Gospodina», a nastavljen je sa Službom riječi koju su predvodili urednik Žive zajednice dr. Adolf Polegubić i fra Josip Bebić, i završen je s molitvom Očenaša. Poslije Službe riječi ispjevana je hrvatska himna, nakon čega su uslijedili pozdravni govori Marka Šimata, Vesne Kukavice i fra Josipa Bebića koji je proglasio 16. festival hrvatske katoličke folklorne mladeži otvorenim.

Ovdje donosimo imena 25 HKM koje su sudjelovale na tom festivalu. To su: Köln, Mainz, Esslingen, Wuppertal, Aachen, Dortmund, Essen, Berlin, Hannover, Stuttgart-Bad Cannstatt, München, Augsburg, Ludwigsburg,

Main-Taunus/Hochtaunus, Lippstadt, Sindelfingen, Duisburg, Nürnberg, Wiesbaden, Düsseldorf, Mülheim, Bablingen-Ebingen, Offenbach, Stuttgart i Frankfurt. S nekoliko manjih prekida, program je trajao pet sati. Vodila ga je Eliana Čandrić iz Zagreba. Sve su folklorne skupine nagrađene zlatnim kolajnama. Zabavni dio programa bio je povjeren skupini «Bruno i band» iz Kölna.

Hrvatske katoličke misije u Njemačkoj bile su, a bit će i dalje, hramovi vjere, kulture i nacionalne svijesti i ponosa, jer iza njih stoji vjera u Boga, Crkva u Hrvata sa svojim svećenicima, časnim sestrama, učiteljima folkloru, socijalnim radnicima, vjeroučiteljima, očevima i majkama koji su bili svjesni svoga poslanja i povijesnog vremena u kojemu žive.

Hrvatska kultura, ples, pjesma, glazba, narodne nošnje i običaji duboko su usađeni u srce i u dušu hrvatskog naroda. Hrvatski je narod u teškim i bremenitim vremenima koja se nalaze iza njegovih leđa uspio sačuvati i obnoviti svoju narodnu nošnju. Srednji je naraštaj Hrvata naučio nacionalne pjesme i narodne običaje u mladosti, ali ih nije smio javno pjevati ni pokazivati. Naučili su ih roditelji, djedovi i bake. Oni su nalazili svoje uporište u kršćanskoj vjeri i u Katoličkoj Crkvi i njezinim svećenicima. Sudjelovanje u folkloru povezuje mladu i iseljenu hrvatsku mladež s domovinom i rodnim krajem i omogućuje im učenje materinskoga hrvatskog jezika. Neka tako ostane i u buduće!

Fra Berislav Nikić

München: Proslava dvostrukog jubileja

U subotu, 24. veljače 2007. godine u prostorijama samostana St. Gabriela u Münchenu proslavljen je dvostruki jubilej 40. obljetnica rođenja i 18. obljetnica ređenja.

Naime, fra Frano Milanović Litre slavio je četrdeset ljeta svoga postojanja, dok su svoj jubilej svećenstva slavili ređenici fra Frano i fra Ivan Čugura. Tim povodom je i organizirana prigodna – svečana – večera na kojoj se okupilo oko 20-tak čestitara. Osim domaćih fratara i časnih sestara, svečanosti su se odazvali još trojica subraće te osobni prijatelji i suradnici koji su slavljenicima čestitali uz prigodne darove.

Osim prijatelja, suradnika i uzvanika na proslavi je sudjelovao definator i voditelj HKM München fra Tomislav Dukić.

Podsjetimo, prije osamnaest godina za svećenike su zaređeni rođaci fra Frano i fra Ivan Čugura. Bilo je to 14. veljače 1988. godine u crkvi Sv. Franje u

Imotskom. Njihov životni put se potom razdvaja. Slijedeći svoje svećeničko i redovničko poslanje, obojica su obnašali nekoliko službi u domovini i inozemstvu da bi se prije četiri godine opet našli zajedno i to u samostanu Sv. Gabriela u Münchenu, fra Frano kao župnik župe Sv. Gabriel, a fra Ivan kao voditelj HKM u Freisingu.

Župni kapelan fra Frano Milanović Litre proslavljajući svoj četrdeseti rođendan reče: «... kako taj jedan dan, na koji se prije dosta godina rodio, brzo prođe i već sljedećeg dana život se nastavlja dalje.»

Svečari su se odužili svojim gostima i uzvanicima večerom koju je zbog službene odsutnosti o. Gvardijana blagoslovio najstariji diskret fra Pavao Žmire.

Na pitanje jednog od slavljenika koliko voli svoj svećenički poziv, rekao je: «Svećeništvo je jedino gdje se osjećam sretnim i ta moja sreća traje već punih osamnaest godina!» Zadovoljni svojim svećeničkim življenjem mi im želimo da svoj posao, uz pomoć Božju, obavljaju i ubuduće dobro i profesionalno, na dobro svih duša koje su im povjerene.

Fra JoB

Sindelfingen: Seminar za ženidbu

Što je brak po kanonima Katoličke Crkve, a što bračno zajedništvo, roditeljstvo, međusobno razumijevanje, tolerancija, partnerstvo, planiranje obitelji u suvremenom društvu, saznalo je petnaest parova, budućih supružnika koji su sudjelovali na Seminaru za ženidbu u organizaciji HKM Sindelfingen upriličenom u misijskoj dvorani.

Psihologinja Zrinka Lučić-Vrhovac, bračna savjetnica u biskupijskom Bračnom savjetovalištu, parovima je održala predavanje o nesuglasticama u zajedničkom životu te kako ih prevladati i izbjeći već na početku. O odgovornom roditeljstvu i planiranju obitelji govorila im je liječnica Mirjana Vidačković, a o svojim dugogodišnjim uspješnim brakovima s više djece govorili su im supružnici Račić iz Stuttgata te Perić iz Leonberga.

Posljednje završne nedjeljne večeri brak je kao zajednicu čovjeka - muškarca i žene sudionicima obrazložio fra Marinko Vukman s biblijskim i Crkvenim institucionalnim tumačenjima, naglasivši kako je sakrament ženidbe dug ljubavi prema svome narodu, te upozorio na duhovnu, unutarnju pripremu budućih supružnika na taj životno važan presudni sakrament, a odgovarao je i na mnoga zanimljiva suvremena prijeporna pitanja, stavove Crkve o pravu nerođenih na život, neradnoj nedjelji i dr.

Odlučili smo se na crkveni brak zato što smo vjernici, te stoga što je to tradicija, kazali su Renata Prce i Marko Maglica kao i Robert Prce i Mirjana Kraljević. Svim sudionicima seminara na kraju je poželio dobre želje na putu «u ove bračne i nove životne vode» fra Marinko Vukman prigodnim domjenkom.

Biserka Lukan

Sindelfingen: Duhovna obnova

U ponedjeljak, 12. ožujka, predvođena svećenikom iz domovine fra Miroslavom Bustruc, magistrinom postulanata iz Imotskog, u Crkvi Presvetog Trojstva u Sindelfingenu i Hrvatskoj katoličkoj zajednici Sindelfingen završena je petodnevna Korizmena duhovna obnova.

«S Isusom i Marijom na putu povratka k Ocu» bio je zajednički naziv i moto ovogodišnjih predavanja tijekom obnove: Zašto živim, Smisao patnje, Isus-smisao života, S Marijom na putu vjere, kao i euharistijska slavlja, križni put te euharistijska klanjanja nakon predavanja.

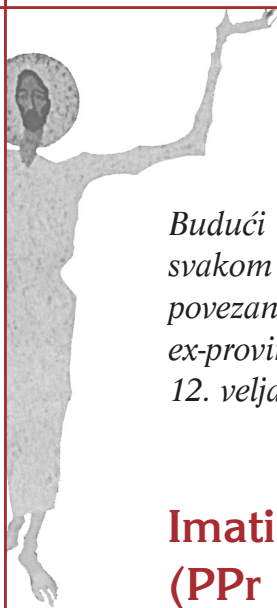
U subotu i nedjelju koncertom i pjesmama program obnove, kao i euharistijskih slavlja obogatila je poznata kantautorica, izvođačica duhovnih pjesama Marijana Zovko iz Ulma.

U nedjelju je bio upriličen i susret s roditeljima prvopričesnika i krizmanika.

Prigodnim propovijedima sindelfingenskim hrvatskim vjernicima fra Miroslav Bustruc je između ostaloga poručio smisao duhovne obnove katolika i kršćana u pripremi za doček Uskrsa, kazavši kako ne smijemo biti dostatni sami sebi, jer da je za nas najvažniji susret s Isusom, a taj susret nam omogućuje da shvatimo smisao života. Upozorio je da čovjek ne smije pripadati čovjeku kao Bogu, muž ženi ne smije biti Bog, a niti žena mužu božica, njihova djeca ne smiju biti božanstva. Bog nam pomaže živjeti sebe, a ne život drugih.

Doista, da bismo mogli drugima pomoći, potrebno je da se nama pomogne. Da bismo mogli druge voljeti, sami trebamo primiti ljubav.

Biserka Lukan

Budući da se približavamo velikom jubileju našega Reda, od sada ćemo u svakom broju našeg provincijskog glasila objavljivati priloge braće koji će biti povezani s tim jubilejom. U ovom broju donosimo razmatranje našega subrata, ex-provincijala, fra Jure Brkana kojega je održao na duhovnoj rekolekciji braće 12. veljače 2007. godine u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu.

Imati Duh Gospodnji i njegovo sveto djelovanje (PPr 10,8)

Otac gvardijan me zamolio da u sastavu našega samostanskog kapitula rečem nešto iz franjevaštva i da to bude povezano sa slavljem 800. obljetnice, kada se općenito drži da je papa Inocent III. usmeno potvrdio Pravilo i život, što se smatra utemeljenjem Franjevačkoga reda.

U tom smislu održan je Izvanredni generalni kapitul Franjevačkog reda OFM: La Verna-Asiz od 15. rujna do 1. listopada 2006. na kojemu je prevladavalo pitanje: «Gospodine, što hoćeš da učinimo kao manja braća danas?»

Kapitul je izradio dokument «Gospodin govori na putu», a objavljen je i na hrvatskom jeziku, u Zagrebu 2006. godine. Tu je naglašena «metodologija Emausa...» koja nam nastoji pomoći kako bismo nadišli samoživost i osamljenost koje često obilježavaju naš život i rad. Ta se metodologija može primijeniti i na različita područja našeg života: na početnu i trajnu formaciju, na bratski život na svim razinama Reda, na rad i službe koje dijelimo zajedno s vjernicima. Dokument izvanrednoga kapitula može nam pomoći u traženju novih putova «u preutemeljdbi» našega franjevačkog života i poslanja i u našoj Pravičniji.

Normalno je da treba našu karizmu osuvremeniti, ali je osnovno polazište Pravilo koje je službeno potvrdio papa Honorije III. U 2Celano, 208. čitamo kako je Franjo govorio «da je Pravilo knjiga života, nada spasenja, jezgra Evanđelja, put savršenstva, ključ raja, ugovor vječnoga saveza». Nažalost, Pravilo je pomalo nestalo iz naših ruku, soba i rasprava, te je došlo vrijeme, parafraziram poslanicu sv. Pavla mladom biskupu Timoteju: «Ah, k bajkama će se okrenuti». Nisam za fundamentalizam, samo naglašavam da je Pravilo temelj: Spisi sv. Franje i oni o sv. Franji, kao i naše diskusije o sv. Franji i franjevaštvu danas, trebali bi biti nadahnuće svim franjevcima koji nastoje živjeti franjevaštvo danas, koji žele od dobrog ići na bolje. Potreban nam je duh Pravila i Franjinih spisa.

Na današnji izbor teme potakao me je tekst sa str. 31. «Imati Duh Gospodnji i njegovo sveto djelovanje» (PPr. 10, 8), kao i moj tekst u Pismu fratrima, str. 29-33.

Dobro nam je poznato da nas nakon Uzašašća Isus nije ostavio sirote, već nam je iz Oca i Sina darovan Duh Sveti da nas upućuje u svu istinu, da nas upućuje u otajstva naše svete vjere i u ispravni život po vjeri u Crkvi katoličkoj. Rekli bismo da Duh Sveti zamjenjuje Krista i djeluje u Kristovim vjernicima, posebno u katoličkim zajednicama koje se okupljaju u Isusovo ime. Među takve zajednice s radošću ubrajamo našu Provinciju i ovu konkretnu samostansku obitelj Gospe od Zdravlja u Splitu.

Duh Sveti, Duh je istine, ljubavi i mira. On nas postupno uvodi u svu istinu: u razumijevanje otajstvene Kristove osobnosti, poučava nas kako On ispunja Pisma, koji je bio smisao Isusovih riječi, djela, posebno čudesa i svega onoga što učenici još nisu mogli razumjeti, a farizeji ni onda ni danas ne žele razumjeti. Duh Sveti neprestano svjedoči za Krista i nadvladava razum učenika i nevjeru farizeja. Čudesna razmjena (*sacrum commertium*) vjere i promišljanja nad Evanđeljima da u zajednici, konkretnoj zajednici, Krist živi, sastavni je dio identiteta manjeg brata - franjevca jer se franjevac može ostvariti samo u zajednici, u konkretnoj zajednici gdje je po poslušnosti upisan; jedino takav može imati Duha Božjega i njegovo sveto djelovanje. Da, Duh Sveti djeluje i u pojedincu ali samo kao dijelu neke zajednice, a zajednica živi od uvjerenja da Krist u njoj živi i da joj daje život. U tome smislu svaki dio, pojedini brat je dioničar - najprije Krista, a onda svojom dionicom, svojim darovima, treba doprinositi za zajedničko dobro - za bratstvo.

Duh je Sveti, ima već 800 godina, posebno nadahnuo sv. Franju našeg utemeljitelja, kada je od Boga prihvatio braću kao Božji dar za izgradnju Crkve Božje. Darovi Duha se daju pojedincu radi zajednice.

Duh Sveti je opći poglavar bratstva. On je bitan za naše franjevaštvo. U pjesmi «Dođi Duše Presveti», koju pjevamo prije važnijih događaja u crkvi, kaže se da je čovjek bez Duha Božjega bez ičega. Tko drži da posjeduje Duha, karizmu koja nije na izgradnju zajednice, sije pomutnju u zajednici.

Ako ljubimo onako kako nas je ljubio Isus Krist, onda znajmo da imamo Duha Božjega u sebi, ako ne, onda se zamislimo. Nije dovoljno u zajednici stvarati lažno raspoloženje, raspravljati o svemu i svačemu, a kada je govor o franjevaštvu onda izbjegavati temu i okretati sve na šalu ili na neozbiljnost. Braćo, život se sastoji i od ozbiljnosti u traženju putova naše obnove, posebno u ovome trogodištu do 2009. godine. Samostanski kapituli su prvenstveno zato da manja braća pogledaju istini u oči i da odluče da će od dobrog nastojati biti bolji. Sve drugo treba prepustiti Duhu Božjemu. Od Duha Božjega je zasigurno sve ono što izgrađuje zajednicu - ovu samostansku obitelj.

Od dobrog biti bolji, na to nas poziva Izvanredni kapitul Reda.

Bez Duha Božjega, bez crkvenoga duha i Franjina duha, svi smo mi bez ičega. Bez Duha Svetoga tonemo u crnom zlu. Bez Duha Božjega nemoguće je reći Krist Gospodin, nemoguće je reći za ovu braću da su dar Božji i da nam je Gospodin dao braću. Bez Duha Božjega nema nam sigurne sadašnjosti i priželjkivane bolje budućnosti, nema preoblikovanja bratstva.

Sveti Otac papa Ivan Pavao II. pozvao je sve ustanove posvećenoga života da gledaju u budućnost u koju nas šalje Duh Sveti da s nama učini još velikih stvari (usp. Posvećeni život, br. 110). Na to nas poziva i prošlogodišnji Izvanredni kapitul.

Uz pomoć Duha Svetoga i naša je Provincija pozvana i poslana da učini još mnogo dobrih djela koja će biti na slavu Presvetoga Trojstva, na ponos Majke Crkve, na radost naših fratara i na izgradnju ljudi koji su povjereni našoj brizi: na župama, u školama i na ostalim područjima gdje nas Crkva šalje; od dobra radimo bolje.

I danas nas poziva, opominje i zaklinje sveti otac Franjo Asiški, kako stoji u desetom poglavlju Potvrđenog Pravila: «Opominjem i zaklinjem u Gospodinu Isusu Kristu da se braća čuvaju svake oholosti, tašte slave, zavisti, škrtosti, brige i skrbi za ovaj svijet, ogovaranja i mrmljanja;... Neka radije imaju na umu da iznad svega moraju željeti: da posjeduju Duha Gospodnjega i njegovo sveto djelovanje, da mu se mole uvijek čista srca, da budu ponizni i strpljivi u progonstvu i bolesti te da ljube one koji ih progone, grde i karaju... Ali tko ustraje do konca taj će se spasiti».

Kad Franjo govori o Duhu Gospodnjem, onda tu smjera na duh Evanđelja. Franjo je zaljubljenik Evanđelja. Kada govori o njegovu svetom djelovanju onda smjera na Isusovo sveto djelovanje i ono što je Isus naredio činiti svojim učenicima, a to je vršiti volju Božju. U početku Crkve svecem se označavalo onoga tko je pripadao Božjem savezu s čovjekom i stoga nastojao živjeti slijedeći Božju volju.

Sama sintagma «posjedovanje Duha» znači posjedovanje Presvetog Trojstva. Franjo i danas od nas želi da se u nas useli samo Presveto Trojstvo, koje će nas preobraziti i pomoći nam izgraditi se do punine Krista Isusa.

Da bismo nasljeđovali Isusa Krista poput sv. Franje treba nam vjera u Presveto Trojstvo i vjera u Crkvu katoličku. Bez te vjere ne možemo shvatiti Franju niti Franjine zahtjeve, koji se nalaze u Pravilu i ostalim njegovim spisima, a niti sebe same. Današnji franjevac treba živjeti onako kako Crkva shvaća naše Pravilo i kako je to shvaćeno i prikazano u Generalnim konstitucijama našega Reda i preporukama Izvanrednog kapitula Reda 2006. godine, te dokumenta «Gospodin nam govori». General nas poziva na metodologiju Emausa - putovati s Kristom uskrslim i s njim razgovarati. Nemoguće je

afirmirati ideal ako ga ne želimo. Valja poput sv. Pavla «hitati cilju» (Fil 3, 12-14).

U petom poglavlju Pravila, Franjo traži od nas da ‘ne ugasimo duha svete molitve i pobožnosti, kojemu sve ostalo vremenito treba služiti’ Duh molitve i pobožnosti nam treba! Ako to ugasimo, onda smo prekršili i zavjet.

Franjevac se zavjetovanjem triju evanđeoskih savjeta: čistoće, siromaštva i poslušnosti obvezuje opsluživati Pravilo, odnosno Generalne konstitucije Reda Manje braće.

Nemojmo se poigravati s tom činjenicom, već imajmo uvijek svijest da smo prihvatili opsluživanje Evandjelja Isusa Krista onako kako Crkva nadahnuta Duhom Božjim nama danas predočuje. Zavjet je dan Bogu i prihvaćen u ime Crkve. On uključuje i teološku i duhovnu i sociološku i pravnu dimenziju. Isusov savjet za nas je zavjet.

Kada govorimo o boljitku naše Provincije ili samostana treba nam svijest o osobnoj odgovornosti za kvalitetu unutarnjih fratarskih odnosa i uloge, za što moraju biti usmjerene akcije pojedinih fratara: samostanci i župnici.

Potrebna nam je socijalna odgovornost fratarskog življenja. Zajednica i pojedinac su osobe; prva pravna (bratstvo), druga fizička radi koje je Bog poslao Sina da ga otkupi i spasi. U suradnji s Bogom otkupit ćemo i spasiti brata da bude sin sv. Franje i da ima Duha Božjega.

Dobro bi bilo da se preispita svaki brat koji svojim vladanjem i djelovanjem ne prihvaća ono što je zavjetovanjem pred Gospodinom čvrsto obećao. Sada je za to prikladno vrijeme, sada je naš *kairos*. Vrijeme je kratko, a smrt stalna, što nas uvijek treba poticati na razmišljanje o prolaznosti ovoga vremena i vječnosti života u Bogu.

Naš je Red apostolski red. Stoga poput apostola trebamo imati Duha Gospodnjega i njegovo sveto djelovanje na svakom radnom mjestu gdje nas je Provincija poslala, kako bismo unutar Provincije i u svijetu apostolski djelovali u zajedništvu s Crkvom, po nalogu Crkve i u ime Crkve. Manji će brat osjećati s Crkvom, osjećati u Crkvi i osjećati Crkvu kao majku i učiteljicu.

Dopustimo Duhu Svetomu da nam govori i da nam pomogne kako bismo gajili posebno one kreposti koje Franjo spominje: poniznost, siromaštvo, strpljivost i ljubav prema neprijateljima koje dosta puta znamo izmišljati. Budemo li tako živjeli, ne plašimo se za budućnost naše Provincije. Duh Gospodnji će učiniti svoje, a mi učinimo ono što nas Duh nadahne i što Crkva i Franjevački red traži od nas u ovom trenutku.

Molimo Bogorodicu, našu nebesku Majku, kraljicu Franjevačkog reda, zaručnicu Duha Svetoga, Gospu od Zdravlja da nas zagovara kod svoga sina Gospodina našega Isusa Krista.

Držimo se Gospina savjeta iz Kane Galilejske: “Sve što vam On reče, učinite!
“ Taj «On» to je Isus koji Te voli!

Fra Jure Brkan

† Fra Zvonimir Nimac

Br. 01-16/07.
Split, 12. siječnja 2006.

Predmet: *Molitva za pok. fra Zvonimira Nimca*

Braća koja nisu obavila molitve i slavila misu za pok. fra Isidora Grabovca, neka to učine što prije kako propisuju Statuti Provincije: braća svećenici po jednu sv. Misu, a braća klerici i neklerici križni put.

U nekrologiju pojedinih samostana neka se upiše na dan 10. siječnja 2007. godine:

Fra Zvonimir Nimac rodio se 18. kolovoza 1952. u Lišanima. U novicijat stupio 1. srpnja 1969. u Sinju. Svečane zavjete položio 4. listopada 1974. u Makarskoj. Za svećenika zaređen 3. srpnja 1977. u Splitu.

Od 1977. do 1996. godine obnašao je razne pastoralne službe u Provinciji, a od 1987. do 1994. godine obnašao je službu gvardijana samostana sv. Lovre u Šibeniku.

Preminuo je u KBC u Zagrebu 10. siječnja 2007. godine. Pokopan je u samostansku grobnicu u Šibeniku 12. siječnja 2007.

Homilija mons. Ante Ivasa, šibenskog biskupa

«Duši je mojoj oduzet mir i više ne znam što je sreća! Rekoh, dotrajao je život moj... Spomeni se bijede moje i stradanja, pelina i otrova!». Tako tuži biblijska Knjiga tužaljki.

Svaki susret sa smrću okreće nas životu i ništa nas tako izazovno ne stavlja pred velika i temeljna pitanja o životu, kao što nas stavlja smrt., sve do pitanja ima li život smisla, ili je život najopakija prijevara i besmisao..., pelin i otrov? I držim da moramo priznati, iskreno, ponizno i skromno, da smo, kao ljudska stvorenja, vrlo često pred smrću u velikim nedoumicama, u nemiru i smetenosti... Zaista nema smisla pred smrću «glumiti» ravnodušnost ili se razbacivati velikim i često neuvjerljivim frazama..., pa čak niti neuvjerljivom vjerom... Uostalom i Evanđelje nam kaže da je, kad je Isus umro, «nastala tama po svem svijetu», nastao je muk, tišina... Zamukla je zemlja i ljudi, neprijatelji i prijatelji... Ta kalvarijska tišina! Ništa nije tako primjereno smrti kao tišina, ponizna, skromna, ozbiljna... Jer, tek je tada, u toj tišini smrti Kristove, u tom mraku, moguće čuti jedan glas, jednu poruku, jedan odgovor s Kalvarije i to, zanimljivo, glas jednog nevjernika, satnika: «Zaista, ovaj bijaše Sin Božji!»

Ne znam da li ima primjerenije riječi koja može utješnije i snažnije i ozbiljnije odjeknuti u izazovnoj tišini i tami smrti do li riječ: «Ovaj čovjek bijaše Sin Božji...». Bio je s Bogom i u Bogu koji je Život, i od koga je život, i u kome je Život svemu što postoji a napose čovjeku Božjem miljeniku... To je odgovor na pitanje smrti koga nam je ponudila Kalvarija... Sin Božji je ušao u smrt da smrću Život dobije... Mi kršćani vjerujemo, mi propovijedamo, mi svjedočimo, (posebno kao svećenici), da je jedino u Bogu istinita tajna i smisao života i smrti.

Braćo i sestre, ne znam ima li veće riječi koju i u ovom susretu sa smrću našega brata, čovjeka, kršćanina, redovnika, svećenika, župnika, fra Zvonimira, koji je s Kristom umirao i (okrijepljen Kristovim otajstvima) umro na svojem križu... možemo i želimo čuti, do li ove Evanđeoske: «Ovaj je (naš brat Zvonko) doista bio sin Božji!»...

Još smo uvijek u odsjaju Kristova ljudskoga rođenja, koje na božanski način otkriva darovanost i svetost rođenja života. Život je Božji dar. Fra Zvonko se rodio u obitelji i selu koje je rođenje tako kršćanski vrednovalo, kao Božji dar života...

U nedjelju smo slavili Kristovo krštenje i opet smo razmišljali kako nas je Bog Otac, krštenjem ucijepio u trs Sina svoga uskrsloga... Kako smo pokristovljeni, «kako smo postali Božja djeca, novi stvor u Kristu». Fra Zvonko je živio u vrijeme koje je (još uvijek) krštenje tako kršćanski vrednovalo: (ne visoko teološki), ali je krštenje držalo sjemenom i klicom Božjega dara života u našem ljudskom životu, koje je (još uvijek) vjerovalo da tu klicu od početka treba kršćanski njegovati, u obitelji, u svakodnevnom kršćanskom životu, u Crkvi oko Kristova stola, koje je vjerovalo da tu klicu vjere treba hraniti osobnim primjerom i svjedočanstvom, poukom, sakramentima, a nadalje svetom Euharistijom Riječi i Pričesti.

Fra Zvonko je rastao u mnogim teškim, Božjim i kršćanskim vrednotama, neprijateljskim okolnostima, ali je sazrijevao u vjeri da je Božje dijete, da je sin Božji, da ga Bog vodi, da potvrđuje njegov ljudski i kršćanski rast, eto, sve dotle da je spoznao da ga je Krist podario pozivom da ga izbliza slijedi, da mu se posvema posveti, da bude njegov redovnik, njegov svećenik, sve dotle da je povjerovao da je Krist Spasitelj odlučio s njime računati u svome djelu spasenja, u njegovoj Crkvi, u njegovom narodu.

Fra Zvonko se odazvao i uputio u tu Kristovu avanturu života: «Slijediti Njega i njegov put». Slijediti ga dosljedno, do kraja, recimo do «Franjine ogoljenosti, do gola» To je značilo, ne ostaviti sebe, nego sa sobom nositi sebe, sa svim svojim sposobnostima i darovima, ali i sa svim svojim slabostima, koje svakoga tako teško pritišću (kao križ), i svakome nameću «krvavu bitku», sa samima sobom, ali i sa samim Gospodinom... To je značilo ući u Savez,

u punu životnu vezanost, ne na razlomke, «ni vruće ni hladno» nego u puni suživot s vrlo zahtjevnim Učiteljem, ali s Učiteljem koji nudi što nitko ne može: «Život u izobilju» sve do vječnosti, sa Učiteljem koji poklanja puno povjerenje, sve dotle da se poistovjećuje sa svojim: «Tko vas prima mene prima i onoga koji je mene poslao...»

Odazvati se, značilo je odgovarati na to povjerenje, uzeti na sebe odgovornost za ljude, za Crkvu, za župu, za svoju zajednicu, i sve to ne po svojim mjerilima i pravilima, po onome: «ja tako mislim», ili «sad nemam vremena», ili ... Puno je toga što bismo mi po svoju, radije nego po Njegovom pravilu, u vrijeme i ne vrijeme... «jer, sve je golo i otkriveno očima onoga kome moramo dati račun», piše poslanica Hebrejima

Fra Zvonko je, ljudski gledajući (što znači ograničeno), hrabro i ponizno uzeo nositi križ, nositi sebe kao čovjeka, kršćanina, redovnika, svećenika, župnika... Hrabro je i ponizno i strpljivo nosio svoje vlastite teškoće, muke i iskušenja, svoj težak križ (možda smo jedni drugima u tim osobnim mukama i iskušenjima počesto daleki ili na razdaljini, možda čak i nepravedni suci... (Molimo za oprostjenje, i brata Zvonka)...

Fra Zvonko je hrabro nosio svoga Gospodina i zadatak koji mu je povjeravao, ne uznoseći se «svojim velikim uspjesima i dostignućima», nego poniznim i skromnim služenjem, sve do kraja fizičkih mogućnosti i slabosti, pa i preko toga...

Fra Zvonko je hrabro nosio ljude, vjernike koji su mu bili povjereni, otkrivajući u njima, ispod svih maski, koje često svi (jedni pred drugima i pred Bogom) na sebe stavljamo, ono što je najvrjednije Božje: živog čovjeka i čovjeka kršćanina komu treba Božja dobrota, ljubav i milost... Htio je, koliko je mogao, biti u službi te Božje dobrote i milosti.

Zahvaljujem stoga Bogu za brata Zvonka, za njegov ljudski, redovnički i svećenički život, a naročito za njegovo služenje u župama naše šibenske Crkve... Za sve ono što je, po Božjem daru, sijao u ljudske duše i gradio u ljudskim životima, naročito za ono što nije poznato našim ljudskim znatiželjama (i taštini) nego samo Gospodinu Bogu. Zahvaljujem Bogu što nam i ovaj život i smrt ispituje savjest i poziva na uozbiljenje ljudsko, kršćansko, svećeničko, redovničko!

Želim i u ovoj golgotskoj tami smrti i za fra Zvonimira uzviknuti riječ života: «Zaista, ovaj čovjek, ovaj kršten čovjek, ovaj fratar, ovaj svećenik, ovaj župnik, ovaj patnik i smrtnik bijaše sin Božji.»

Zato vjerujemo da je prešao u Očev pokoj...

Zato ovu zahvalnu svetu Misu slavimo i za očišćenje grijeha njegovih prinosimo... I njegovom se zagovoru nadamo.

Rodbini, provincijalu i subraći Provincije Presvetog Otkupitelja, u ime biskupije šibenske i moje osobno, iskazujem ljudsku i kršćansku sućut. Amen.

Oproštajni govor provincijala fra Željka Tolića

*«Svaki dan je dobar dan za roditi se.
I svaki dan je dobar dan za umrijeti»*
papa Ivan XXIII.

Iz dana u dan, iz koraka u korak, Isus se sve više približavao svojoj završnoj drami u Jeruzalemu. No, prije nego do nje dođe i prije nego se s njom sretne, trebalo je navijestiti Očevu kraljevstvo spasenja i života. I bio je svjestan da su mu za taj navještaj potrebni i suradnici, tj. apostoli - učenici i svjedoci - koji će njegovu Radosnu vijest prenijeti do na kraj zemlje, kad se on poslije Uzašašća povrati k Ocu. I evanđelisti svjedoče kako je Isus svoje najbliže zvao.

Prvi susreti i posljednji zov bijahu presudni za život apostola. Oni su radikalni obraćenici, sudbonosno okrenuti prema Isusovu srcu, pozvani da ga slijede s križem na ramenima. Izvučeni iz dotadašnjeg života, odriješiše konop od rodne kuće i obitelji, napustiše znance i prijatelje i okupiše se oko Isusa iz Nazareta. *«I ustanovi»* - veli evanđelist Marko (3,14) - *((dvanaestoricu da budu s njim))*.

Iako apostoli nisu odmah shvatili domašaj novoga poziva, ipak su ubrzo osjetili čudesnu zamjenu: mjesto oca i majke, prijatelja i znanaca, na pročelno je mjesto izbio i došao Isus. On ih je pozvao, on ih je odgojio. Poučeni božanskim riječima, privučeni neopozivo divnim srcem, odgajani sistematskim pohvalama, a kad je bilo potrebno i ukorom, Krist ih je utkao u svoju zajednicu i dao im mjesto oko stola ljubavi; slao ih je na posao i zvao u samoću na odmor i molitvu - bez prisile, ali ozbiljno. Poštivao je njihove osobe i osobitosti. Računao je s njihovim temperamentima, s odgojem, s izobrazbom i sa sposobnostima. U običnom životu davao im je dvostruku pouku: onu Općenitu, kao i drugima *(ako hoćeš ući u život...)* i onu posebnu, kao izabranima *«ako hoćeš biti savršen...»*.

U toj zajednici, poznato nam je, s vremenom se neki izdigoše i počеше nešto značiti, nekih gotovo i ne zamjećujemo, a jedan je, znademo, i propao. Ali svi su bili svjesni da pripadaju istoj obitelji. I u jednoj stvari svi su morali premostiti sve razlike i sve rasprave, svaki pluralizam i osobitosti: svi su, naime, morali svoja srca apsolutno, neopozivo i nepovratno posvetiti Isusovoj božanskoj Osobi i njegovu otkupiteljskom djelu. I kako nam je poznato, apostoli, osim izdajice, nisu više napuštali svoje nove obitelji. Isus

ih je jednom očarao i nikad razočarao. Čak ni u času pogibije i golgotske sramote.

Što je te ljude u temeljima spojilo i zauvijek vezalo? Prije svega vjera u sve ono što im je Učitelj govorio, jer - riječi su Pisma - *nitko nikad nije govorio kao on*. A on im je govorio i otkrio im da dolazi od Oca; objavio im je istinu o Bogu, koji je u sebi sama ljubav i milosrđe; otkrio im je tajne zla i ponore prokletstva, ali uz to, što je mnogo ljepše i utješnije, i trajnu ljubav u srcu milosrdnog Oca; otvorio im je bezdane očinske skrbi i navijestio nedokučive dosege sreće u stanovima neba; rekao im je naglaskom prvorodenog brata da ih ljubi i da za njih moli Oca svoga nebeskog da ih «sačuva u svome imenu». Njegova objava prerastala je njihove sitne misli i dotadašnje spoznaje. Isus ih je razgrađivao, širio i bogatio, uvjeravao i prosvjetljavao tako da su postupno počeli misliti njegove misli, shvaćati Oca i braću, otkupljenje i križ, uskrsnuće i radost kao što je on to shvaćao. On je za njih postao učitelj i vođa, plan i interes, *zadaca* i sveta odgovornost. Izvan njega oni više nisu vidjeli sebe, a među sobom su trajno gledali, osjećali i slušali njega, svoga Učitelja i Gospodina.

Preuzvišeni oče biskupe Ante, draga braćo svećenici, časna braćo redovnici i sestre redovnice, ožalošćena rodbino i prijatelji našega preminulog subrata fra Zvonka, dragi narode Božji!

Danas nas je, «kao zajedničare jedne vjere, jedne nade i ljubavi», u ovoj crkvi Gospe van Grada okupila euharistija koju slavimo za otkup i mir duše našega preminulog subrata fra Zvonimira Nimca, svećenika i redovnika-franjevca koji se u srijedu, 10. siječnja, u 55. godini živoga., 38. redovništva i 30. svećeništva, iz ovog vremenitog i privremenog života preselio u onaj vječni i neprolazni.

I dok slavimo ovu euharistiju moleći Oca nebeskoga da njezinom snagom naš brat fra Zvonko u nebu zasluži vječnu radost i društvo svetih, istodobno se u godini duhovnih zvanja sjećamo i jednog poziva koji je, poput apostola nekoć, u svoje vrijeme odriješio konop od rodne obale i, kao mnogi lišanski mladići prije njega, pošao «biti s Njim» i biti Njegov; poziva koji je, kao i apostoli, sudbonosno i životno, apsolutno, neopozivo i nepovratno bio okrenut prema Isusovu srcu, njegovoj božanskoj Osobi i njegovu spasiteljskom djelu; poziva koji se kroz duge godine formacije i studija u odgojno-obrazovnim zavodima naše Provincije - što svojim osobnim zalaganjem i sposobnostima, što preko brojnih primjera istinskih svjedoka u osobama svojih odgojitelja, profesora i ostale subraće - duhovno širio i bogatio, intelektualno sazrijavao i prosvjetljavao; poziva koji je u Kristovu križu našao smisao svoga križa, u Kristovoj patnji smisao svoje patnje, u Kristovu uskrsnuću razloge svoje nade.

Fra Zvonko Nimac, svećenik-franjevac, rodio se 18. kolovoza 1952. godine u Lišanima, od oca Stjepana i majke Ane rod. Šimunac. Nakon završene osnovne škole u rodnom mjestu (1959.-1967.), Zvonko je pošao u Franjevačko

sjemenište u Sinju, gdje je istodobno pohađao i Franjevačku klasičnu gimnaziju (1967.-1972.). Filozofsko-teološki studij završio je na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj (1972.-1975.).

Budući da je fra Zvonko bio redovnik-franjevac, to je podrazumijevalo da, uz opće-crkvene propise, budu također ispunjene i odredbe Franjevačkoga zakonodavstva. Slijedom tih odredbi fra Zvonko je stupio u Novicijat u Sinju (1. srpnja 1969. godine) i nastavio ga na franjevačkom Sinaju - La Verni, u Italiji, mjestu gdje je Otac i Utemeljitelj našega Franjevačkog reda, sv. Franjo Asiški, dvije godine prije svoje smrti (1224.) primio vidljive rane svoga propetog Gospodina. Ondje, na La Verni, fra Zvonko je, zajedno sa svojim kolegama, imao privilegij da je godinu dana kasnije, na svetkovinu Sv. Petra i Pavla (29. lipnja 1970.), položio svoje prve, privremene redovničke zavjete u ruke o. fra Polikarpa Belli-ja, delegata provincijala fra Petra Čapkuna. Doživotne pak zavjete položio je na svetkovinu Sv. Oca Franje (4. listopada 1974. godine), u Makarskoj, u ruke svoga provincijskog poglavara, provincijala dr. fra Petra Čapkuna. Službe čitača (12. lipnja 1975.) i akolite (17. svibnja 1976.) također je primio u tom gradu podno Biokova. Te mu je službe također podijelio provincijal Čapkun. Red đakonata primio je 4. srpnja 1976. godine u Stankovcima, a za đakona ga je zaredio blagopokojni biskup šibenski msgr. Josip Arnerić. Godinu dana kasnije, 3. srpnja 1977. fra Zvonko je u Splitu zareden za svećenika, a zaredio ga je današnji splitsko-makarski nadbiskup u miru ms gr. Frane Franić.

Bila je to plodna godina za Provinciju. Na njezin naslov nadbiskup Franić zaredio je tada deset mladih svećenika Crkve; deset sudbina i života, deset nada i putova za Provinciju i mjesnu Crkvu. Od njih deset, iz kolone su ispali dvojica: jedan je, kao i u apostolskom zboru, otpao, a za drugoga, fra Zvonka, prikazujemo danas Bogu Ocu ovu svetu misu zadušnicu.

Dvadesetak dana nakon svećeničkog ređenja, fra Zvonko je 24. srpnja 1977. godine - okružen svojim roditeljima i rodbinom, braćom svećenicima, prijateljima i uzvanicima - u Lišanima proslavio svoju *Mladu misu*.

Nakon Mlade mise uslijedilo je fra Zvonkovo dušobrižničko i pastoralno djelovanje koje se isključivo odvijalo u granicama šibenske biskupije: kao mladi svećenik-mladomisnik bio je župski vikar u Drnišu (1977.-1980.), a istodobno i župnik u Kadinoj Glavici i Parčiću (1977.- 1980.); potom je bio župnik u Dubravicama (1980. -1983.). Nakon toga je došao u Šibenik gdje je istodobno obnašao nekoliko službi: župski vikar ovdje u Šibeniku (1983. -1987.) i istodobno župnik u Bilicama (1983. -1991.), te gvardijan u dva mandata u samostanu sv. Lovre (1987.-1994.). Nakon jedanaestogodišnje službe u Šibeniku i njegovu okružju, fra Zvonko je po odredbi provincijske uprave premješten za župnika u župu Mirlović (1994. -1997.), a tri godine poslije

u župu Labin-Prgomet (1997.-2006.), s boravištem u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu. Župa Labin-Prgomet bila je zadnja u nizu fra Zvonkova pastoralnog djelovanja. Zbog bolesti i narušena zdravlja, razriješen je prošle godine (1906.) župničke službe i kao rekonvalescent pridružen samostanskoj obitelji u samostanu Gospe od Zdravlja.

Bolest koja ga je snašla u naponu snage fra Zvonko nije tražio, nije joj se ni radovao, ali je nije ni prezirao. Kao svećenik mnoge je vjernike i bolesnike u svom tridesetogodišnjem djelovanju tješio i poučavao da je Gospodin gospodar života i smrti, zdravlja i bolesti i da sa zahvalnošću treba prihvatiti sve što nam je Božja volja namijenila. Kako je poučavao druge, tako se i sam ponašao kad ga je bolest pohodila i snašla. Iako je njegova bolest zaista bila teška, na mahove za čovjeka i neizdrživa, njega nitko nikada od subraće u samostanima u Splitu i Zagrebu nije čuo da je zbog toga negodovao. Naprotiv, i ja i mnoga subraća mogli smo od njega čuti - a ne samo čuti, nego i naučiti - kako on svojom patnjom nadopunjava ono što nedostaje patnjama Kristovim i kako on tu svoju bolest i patnju prikazuje za dobro svoje Provincije. Nije li to divno svjedočanstvo svećenika koji zna da bolest nije i ne može biti nikakva Božja *kazna* i prokletstvo, koliko prigoda da se po njoj suobličići slici Sina Božjega. Nije li to divan primjer redovnika koji je svjestan da ide ususret svojoj završnoj drami, ali zbog toga ne jadikuje, nego naprotiv raste dok joj ide ususret, jer zna da Otkupitelj njegov živi i da mu smrt nije tragični gubitak nego povlašteni dobitak. Do takvog stava i držanja ne dolazi se preko noći i to se ne može naučiti iz udžbenika. Do njega se dolazi samo u dubokoj vjeri, preko molitve i na koljenima.

Osim duboke vjere i jobovske strpljivosti kad mu je to bilo najpotrebnije, fra Zvonka su za života karakterizirale i druge vrline. Čini mi se da se on osobno nikada nije znao naljutiti ili, ne daj Bože, drugima svojim stavom ili riječima naškoditi. U govoru je uvijek bio diskretan i obziran, u ponašanju pažljiv; u molbama velikodušan i razdašan, u poslu tih i samozatajan, skroman i radišan. Ipak ne mogu ne istaći nešto što ga je veselilo, osobito dok je bio na zadnjoj župi u Labinu. Tu je poduzeo određene zahvate na obnovi crkve iznutra i izvana. I zbog toga je bio sretan i na to je bio ponosan. On nije pucao od velikih planova i zahtjeva, znao se miriti i s manjim stvarima. Ali to što je sa svojim vjernicima učinio u Labinu predstavljalo mu je zaista veliko zadovoljstvo. Primjećivalo se to ne samo u njegovu govoru, nego i na njegovu licu.

Dragi fra Zvonko! U ulozi onoga koji u ime naše redovničke zajednice i pred zajednicom nastupa i govori, nažalost i u ovakvim prigodama, želim ti u svoje osobno ime, u ime tvoje zajednice i ovdje nazočne subraće kazati iskreno

i bratsko hvala. Imao bih zaista na mnogo čemu zahvaljivati, ali neka bude ukratko i sažeto, bratski i iskreno: na svakoj riječi i primjeru, djelu i postupku kojima si kao čovjek, redovnik i svećenik čast i ime svoje Provincije *uzdizao* i lice mjesne i opće Crkve predstavljao u njezinomu najljepšem licu i naličju. Uvjeren sam da će te zbog toga njezin Zaručnik nadariti obilatim darom i nagraditi neprolaznom nagradom.

U ime Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja *izražavam* iskrenu sućut fra Zvonkovo rodmini, osobito njegovoj majci Ani, braći i sestrama, njegovim znancima i prijateljima. Sućut izričem također i svim vjernicima u župama u kojima je fra Zvonko pastoralno djelovao kao i župi Lišane koja je ostala umanjena za jednog svećenika iz svoje sredine.

A Vama oče biskupe, od srca zahvaljujem što ste, unatoč Vašim brojnim obvezama, došli danas, sudjelovali u sprovodnim obredima, predvodili misu za Vašeg i našeg svećenika koji je cijeli svoj svećenički i pastoralni vijek proveo u Vašoj i našoj biskupiji šibenskoj. Hvala vam od srca i za očinske i pastirske riječi nade i utjehe, kako vjerničkom narodu tako i sabranom svećenstvu i redovništvu. Hvala Vam.

Zahvaljujem ocima gvardijanima u Splitu i Šibeniku, kao i tajniku Provincije fra Anti Udovičiću, koji su obavili sve formalnosti oko današnjeg ukopa, kao i svima onima koji su na ovaj ili onaj način sudjelovali oko toga. Ne mogu i ne želim, pred svom subraćom i cijelim narodom, preskočiti i ne zahvaliti gvardijanu našeg samostana Majke Božje Lurdske u Zagrebu, o. fra Frani Doljanima, koji je fra Zvonka svaki dan u bolnici posjećivao i danonoćno mu bratski bio na usluzi za sve što mu je u njegovoj bolesti trebalo. Oče gvardijane, za primjer bratske ljubavi, pred svima ti hvala i od Boga nagrada!

Zahvaljujem i vama braćo svećenici, redovnici i redovnice i svima vama dragi vjernici koji s vjerom i ljubavlju sudjelujete u ovom svetom misnom slavlju i činu pijeteta prema našem pok. fra Zvonku. Hvala vam svima.

A tebi, dragi fra Zvonko, pokoj vječni u kraljevstvu Božjem.

Oproštajni govor fra Mate Topića, gvardijana samostana Sv. Lovre

Cijenjena braćo svećenici, redovnici i redovnice, draga majko, draga braćo i sestre, rodbino i prijatelji pokojnog fra Zvonka, dragi Lišančani, dozvolite mi da se kratkim i iskrenim riječima oprostim od našega dragog fra Zvonka.

Dragi fra Zvonko, osjećam tu dužnost kao subrat koji je skupa s tobom proveo dio života (srpanj 1985. godine - prosinac 1986. godine u župnoj kući Gospe van Grada) te u samostanu Sv. Lovre od 10. kolovoza 1989. godine (blagdana sv. Lovre). do 23. srpnja 1994. godine.

Fra Zvonko Nimac! Bio je «čovjek dobre volje», dragi prijatelj, zaljubljenik u knjige. Uvijek je bio srdačan i neposredan, živio je tiho, skromno, i nenametljivo, u svojoj franjevačkoj jednostavnosti uvijek dragi subesjednik i prijatelj. Spreman pomoći svakome i sa svakim se bratski porazgovoriti i našaliti.

Još od dana u bogosloviji u Makarskoj, fra Zvonko nije bio sjajnog zdravlja, ali se nikada nije s njim ozbiljno ni bavio. Zazirao je od bolnica i pregleda, na svoju štetu i našu žalost. O tvojoj bolesti zadnje dvije-tri godine govorit će subraća.

Došao si u Šibenik u srpnju 1983. godine, gdje si živio u župnoj kući Gospe van grada. Bio si župnik župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Bilicama i obnašao si kapelansku službu u župi Gospe van Grada. Ja dolazim za župnika župe Gospe od Zdravlja u Dubravi 21. srpnja 1985. godine i s tobom sam živio do 28. prosinca 1986. godine, kad je umro pokojni fra Ante Mihaljević tvoj sumještanin, pošao si u samostan Sv. Lovre. Tadašnja uprava Provincije imenovala te za gvardijana, a službu si primio 16. veljače 1987. godine. Bio si gvardijan do 23. srpnja 1994. godine. Uz gvardijansku službu i dalje si bio župnik u župi Bilice. Budući da si bio sam sa starijom subraćom, tadašnji provincijal pok. Fra Šimun Šipić me imenovao vikarom u samostanu te sam došao u samostan gdje sam s tobom živio pet godina u onim teškim ratnim vremenima. Iako su to bila ratna vremena, bila su lijepa jer je tada ostvaren san svih Hrvata, tako je ostvaren i tvoj san. Tih godina stvorena je slobodna i samostalna Država Hrvatska. Bio si rodoljub i domoljub. Sjećam se zgrade kad su bile opće opasnosti, kako smo jednom morali pobjeći s oltara jer su bombarderi JNA granatirali Šibenik. Jednom si rekao: «Bolje da poginemo na oltaru nego u skloništu, jer ako poginemo na oltaru bit ćemo mučenici!»

Prekjučer, kad sam obavijestio vjernike da te Gospodin pozvao k sebi, prilazili su mi i iskazivali sućut, sjećajući se kako si ih tješio i hrabrio u skloništu našeg samostana. Hvala ti što si imao razumijevanja prema meni u mojoj teškoj bolesti. Ti si također bio narušenog zdravlja pa si meni znao reći: «Mate, ajde ti! Ti si mlađi, tebi je lakše!»

Kao aktualni gvardijan Sv. Lovre umro je pravedni fra Ivon Samardžija, zatim tvoj sumještanin fra Ante Mihaljević 1986. godine. Braća koja su tada živjela u Gospe van Grada i Sv. Lovre znala su reći u šali: «Zvonko i ti si na redu»! Nisi umro kao gvardijan. Tada te Gospodin nije još trebao kod sebe nego si mu služio u župama Mirlović-Zagori i Labinu i u Prgometu. Bolest te pratila i tada, ali si svoju bolest podnosio kao strpljivi Job.

Kad sam bio u Zagrebu prije mjesec došao sam te vidjeti u bolnicu, ali te nisam vidio jer si bio na terapijama. Svaki je rastanak težak, osobito rastanak

od drage osobe. Ali nas hrabri i tješi činjenica da je naš fra Zvonko svoj život potrošio i istrošio na naviještanje i propovijedanje Božje riječi i za spasenje duša..

Dragi naš fra Zvonko, danas je tužna tvoja rodbina, danas su tužne tvoje Lišane, danas su tužni tvoji Kotari i naša franjevačka Provincija.

Vjerujemo da si na zemlji za svoga kratkog života, a posebno u svojoj bolesti, stekao dobra po kojima te Bog pozvao i prihvatio u svoju kuću. Danas dok te ispraćamo na tvoj vječni počinak, molimo da te dobri Bog-Otac primi u svoje kraljevstvo, da dade mira tvom ispaćenom tijelu. A do dana kada će Bog uskrisiti naše smrtno tijelo, Ti mirno počivaj u ovoj našoj franjevačkoj grobnici i čekaj trublju uskrsnuća.

Dragi fra Zvonko, doviđenja u vječnosti!

Počivaj u miru Božjem! Amen.

Oproštajni govor fra Ante Bilokapića, gvardijana samostana Gospe od Zdravlja

Preuzvišeni oče biskupe, mnogopoštovani o. Provincijale, braćo svećenici, redovnici, redovnice, ucviljena rodbino, braćo i sestre u Kristu. Fra Zvonka Nimca poznajem dugo vremena, ali kao gvardijan samostana Gospe od Zdravlja nažalost vrlo kratko. Poznajem ga kao rekonvalescenta i ispovjednika koji je bio svjestan svoje teške bolesti i živio je na kršćanski način. To zaključujem iz nekoliko karakteristika koje su posebno krasile našega fra Zvonka.

Unatoč teške bolesti njegov divni osmeh nije nikada silazio s lica, a posebno kad je susretao braću u samostanu. Njegova želja za susretanjem i plemenitim druženjem odražavala se u njegovom pognutom stavu koji je uvijek za mene značio franjevačku poniznost, uslužnost i ljubaznost. Tiho je prolazio samostanskim hodnicima i bio unatoč, ponavljam, svoje teške bolesti redovit na zajedničkim činima, redovit u obavljanju svojih službi. Njegova tiha nazočnost bila je glasnija i vidljivija od mnogih drugih i drugačijih nazočnosti.

Svjesni smo bili da odlazi ali smo se nadali... Svjestan je bio da odlazi ali se nadao i borio. Jednostavno govoreći duboko kršćanski je proživljavao svoj tjelesni odlazak s ovoga svijeta i opet duboko kršćanski se nadao u dolazak u onostranost.

U ime samostanske obitelji Gospe od Zdravlja, braće, sestara i suradnika gdje je i među kojima je proveo posljednje godine svoga života iskrenu sućut izražavam njegovim najbližima. Kao zajednica uključit ćemo ga u

svoje molitve i u svakom trenutku molitve željeti mu ono što mu i sada želimo: počivao u miru Božjem.

Oproštajni govor fra Stipe Nimca

Ožalošćena rodbino, kršćanska braćo i sestre, želim se oprostiti od pok. fra Zvonka u ime kolega i u svoje osobno ime.

Stojimo ovdje suočeni sa smrću svima nama drage osobe, fratra, fra Zvonka Nimca. Pitanje smrti iziskuje naš osobni odgovor i stav. Čovjekov ovozemaljski, konačni život kulminira i dovršava se u trenutku smrti. Čovjekova konačnost i ograničenost tu se najjasnije pokazuje. Stoga i zov za apsolutnim i beskonačnim Bogom nigdje nije tako jak kao u takvim trenucima. Egzistencijalna pitanja o biti, sudbini i budućnosti čovjeka tu se neizostavno nameću: Tko sam? Odakle sam? Koji je smisao moga života? Kamo idem?

Suprotno od danas sve prisutnije postmoderne poganske kulture smrti bez nade, kršćanstvu je smrt dio Božjeg plana, vrata prema novom, drugom dijelu života, prema uskrsnuću. Kao što je Krist umro i uskrsnuo, tako ćemo i svi mi uskrsnuti. Apostol Pavao stoga kaže: „A kad se ovo raspadljivo obuče u neraspadljivost i ovo smrtno obuče u besmrtnost, tada će se obistiniti riječ napisana: *Pobjeda iskapi smrt. Gdje je, smrti, pobjeda tvoja? Gdje je, smrti, žalac tvoj?*“ (1 Kor 15, 55-56)

Smrt nije kraj, nije svršetak, nije prokletstvo, već dio života i plana Božjega, jer kako stoji u Knjizi Mudrosti (Mudr 3,1-3)

*Duše su pravednika u ruci Božjoj
i njih se ne dotiče muka nikakva.
Očima se bezbožničkim čini
da oni umiru
i njihov odlazak s ovog svijeta
kao nesreća;
i to što nas napuštaju kao propast,
ali oni su u miru.*

Od početka dvadesetoga stoljeća do danas može se govoriti o više različitih generacija franjevaca iz Ravnih kotara. Prvi su nas već odavno napustili, drugi su još vrlo aktivni i u stvaralačkoj fazi svojega franjevačkog života i djelovanja, dok su najmlađi još u procesu školovanja na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu (fra Mihovil Klarić, r. 1985. iz Provića; fra Ivan Šimunac, r. 1984. iz Lišana), u novicijatu na Visovcu (fra Ivan Perica, r. 1977. iz Stankovaca) ili u sjemeništu u Sinju (Ante Nimac, r. 1987. iz Lišana i Krešimir Nimac, r. 1991. iz Lišana). Nitko od prve

generacije, koji su se rodili u prva dva desetljeća prošloga, dvadesetoga stoljeća nije više među nama. Svi su preminuli. Pred kraj prošloga stoljeća preminula su i trojica mlađih fratara: fra Ante Mijaljević (1942.-1986.) iz Ostrovice u 44. godini života, fra Mile Mamić (1955.-1991.) iz Lišana u 36. godini života i fra Ante Brčić (1946.-1994.) iz Budaka u 47. godini života. U ovom, 21. stoljeću iznenada fra Ivan Savić (1949.-2005.) iz Banjevaca u 56. godini života prije dvije godine, fra Mijo Marić (1939.-2005.) iz Vukšića u 66. godini života prije godinu dana te sada fra Zvonko Nimac (1952.-2007.) iz Lišana u 55. godini života.

Pok. fra Zvonko Nimac i ja smo jednim dijelom bili ista generacija. Naime, ja sam pošao jednu godinu prije, ali, kako on zbog određenih razloga nije služio vojni rok, u bogosloviji je ušao u moju generaciju. Tako da smo čitavu bogosloviju zajedno studirali, zajedno se redili za đakona i svećenika, te iste godine u srpnju 1977. slavili mladu misu, jedne nedjelje ja u svojim rodnim Lepurima, a druge nedjelje on u rodnim Lišanima. Kasnije smo bili prisno povezani. Gdje god je bio na župi, često me je zvao za pastoralnu pomoć i suradnju.

Doista smo bili prijateljski (i kao Ravnokotarci) povezani do samog dana njegova preminuća. Na svim župama u kojima je djelovao (Drniš, Kadina Glavica, Dubravice, Gospa van Grada-Šibenik, Bilice, Mirlović Zagora, Prgomet-Labin) kao i za vrijeme obnašanja gvardijanske službe u samostanu Sv. Lovre u Šibeniku. Zadnji smo se put čuli telefonom za Novu godinu, a pred sam Božić posljednji put sam ga posjetio u bolnici u Zagrebu.

Što je ono što ga je karakteriziralo? - Živjeli smo često u sredinama i s ljudima koji su o sebi mislili da su predodređeni igrati samo prvu ulogu i uvijek biti na nekim velikim pozicijama... Ono što je karakteriziralo fra Zvonka Nimca jesu jednostavnost i samozatajnost. Nije se jagmio za prva mjesta gdje bi se istaknuo. Bio je nenametljiv i uvijek u nekom drugom planu, ali njegova je nenametljivost bila nametljiva i učinkovita, poticajna i svjedočka.

Bilo koju službu da je obnašao, pa bila ona i najniža u ljudskim očima, on ju je doživljavao kao da je po njoj uključen u plan Božji o čovječanstvu, u povijest spasenja. Jednako tako svoju bolest i patnju promatrao je kao dio Božjeg plana u čovječanstvu i u povijesti spasenja.

Izvršno je razvio vrednotu solidarnosti, gostoprimstva i gostoljubivosti. Gdje god je bio na župi, kod njega smo se rado susretali. Imao je nešto što posebno privlači. Bio je prepoznatljiv po susretljivosti, gostoprimstvu i gostoljubivosti. Ljudi su ga voljeli jer je on, u svojoj jednostavnosti i na svoj način, volio ljude. Sjećam se, kad god bi koja časna sestra ili student ili bilo tko drugi trebao prijevoz ili kakvu drugu pomoć, u bilo koje doba noći ili dana, uvijek je bio spreman pomoći ljudima.

Nevjerojatno kako se radovao tuđemu uspjehu, kao svome vlastitom. Sjećam se jedne zgrade, jedne njegove geste, koja pokazuje njegovu solidarnu i altruističku dušu. Kad je iz tiska izišla jedna knjiga u nizu biblioteke "Ravnokotarski Cvit", došao sam kod njega i darovao mu je. Pita on što treba platiti. Kažem ja: „Ništa. To je za Tebe gratis.“ Zgrabio je u svoj novčanik i dao, u vrijednosti pet knjiga. Rekao bi: „Čestitam! Samo radi i ako si uvjeren da je dobro to što radiš, samo naprijed!“

Fra Zvonko Nimac jedan je od ravnokotarskih fratara koji je imao dušu i srce. Volio je i razumio čovjeka. Svojom jednostavnošću, nenametljivošću i zauzetošću za drugoga zaboravljao je, ponekad, na sebe.

Dragi fra Zvonko, hvala Ti još jednom u ime kolega fra Petra Lubine, fra Ante Madunića, fra Miljenka Odrlićina, fra Luke Tomaševića, fra Ivana Buljevića, fra Stipice Grgata, fra Jose Grgića, fra Nedjeljka Tabaka i svoje osobno ime za Tvoju posebnost, nenametljivost koja je bila nametljiva i za sve ono dobro što si živio i svjedočio!

Život vječni s tobom daruj mu, Gospodine, i svjetlost vječna svjetlila njemu. Amen!

Oproštaj fra Bože Morića, župnika župe Lišane

Draga ožalošćena obitelji, rodbino i prijatelji, Dragi župljani!

Jednodušni smo u misli da su Ana i (Stipe) Duško, koji je preminuo prije nepunu godinu dana bili skladni, tihi, poštenu, bogobojazni roditeljski par. Živjeli su tiho skoro nečujno, pošteno zarađujući svoj kruh svagdanji i odgajajući svoju djecu kršćanski. Naš fra Zvone bio je vjerna slika svojih roditelja, posebno oca komu je jako obličjem naličio.

U našoj župi posljednji put je fra Zvonko bio na sahrani svoga oca, već tada naličjem teškoga bolesnika. Dok ga je zdravlje kako-tako služilo, svoje životne zadatke obavljao je tiho i bez puno riječi kao i njegovi roditelji koji su ga Bogu darovali u njegovu službu. Naš je fra Zvonko bio ne tako čest gost u našoj župi i mjestu Lišanima. Ali, uvijek dok je bio u Splitu i dok ga bolest nije preuzela i shrvala do nemoći, zanimao se za duhovno i materijalno stanje. Vi ste, dragi župljani, Zvonka prepoznavali i međusobno govorili: »Ono je Duškov sin, Duškov fratar«. Znali su za tvoju bolest i veliko trpljenje. Neke si zadivio svojom patnjom, poniznosti u bolesti pa i ozbiljnom vedrinom te su zapamtili i tvoje riječi: »Nije loše da ne može biti gore, a nije dobro da ne može biti bolje«. Dragi Zvonko, izreći ću i ovo. Od kada te je zahvatila tvoja bolest, mater tvoja Ana pitala ja za tebe, posebno bi to bilo kada bi je došao ispovijedati za blagdane. Nakon našega razgovora s uzdahom bi izgovorila: »Ajme, janje moje milo, puno li te boli, puno li mi patiš«. Vjerujem da si i ti osjećao tu njenu bol koju

je za tobom болоvala te mi se čini logičnim ono što si rekao našem fra Marku Nimcu: »Marko moli za me da što prije umrem».

Izrekao si tu rečenicu nadahnut Časoslovom naroda Božjega, psalmom 16,10, jer si vjerovao da nećeš ostati u podzemlju, jer si kao pravednik trpio.

I na kraju, dragi fra Zvonko, zahvaljujem ti u ime tvojih rodnih Lišana, plemena Nimaca i cijele župe na divnom primjeru patnika, patnika koji nije očajavao nego se Bogu predao, te kao zlato u taljici svoju ljubav očistio.

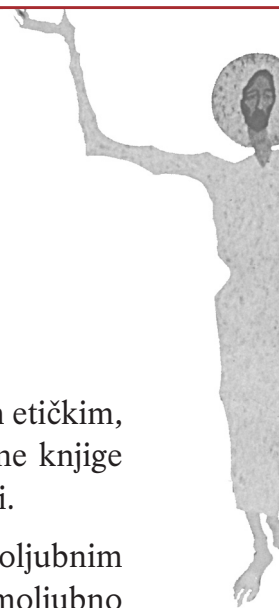
Suosjećali smo s tobom i tvojom obitelji u tvojoj bolesti. Sada smo jedno u žalosti, naša župa, Provincija, a posebno tvoja obitelj što si nam prerano otišao. Hvala ti! Počivaj u miru Božjem!

† Stipica Norac Kljajo

Dana 29. siječnja 2007. godine blago je u Gospodinu preminuo, u devedeset i drugoj godini života, okrijepljen sakramentima naše vjere Stipica Norac Kljajo, otac našega fra Bože Norca Kljaje.

Sprovodne obrede u župi Sv. Luke u Otoku 30. siječnja 2007. godine vodio je župnik fra Mate Matić, a misu zadušnicu predmolio je sinjski gvardijan fra Božo Vuleta.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

“Čarli”

Fra Jozo Župić, *Čarli*, Ludwigsburg, 2006.

Rukopis fra Jozе Župićа “Čarli” vrijedno je književno djelo s jakim etičkim, domoljubnim i vjerskim nabojem. Na tragu je autorove prethodne knjige “Glas iz tuđine”, pa će je prigrliti svi oni koji su uživali u toj knjizi.

Sretno udruživši um i srce, to jest svoje kulturološko znanje s domoljubnim i čovjekoljubivim čuvstvima, fra Jozo je čitateljima ponudio domoljubno i poučno štivo, pisano jednostavnim, čitateljima bliskim i zanimljivim jezikom. Zaista je pravi mali biser, koji zbog svoje dojmljivosti potvrđuje kako je književnost, pa, eto, i u ovoj knjizi-savjest društva. Fra Jozo Župić tražio je i pronašao dojmjive životne priče i sudbine hrvatskih iseljenika u Berlinu i Ludwigsburgu ili pak onih koji žive u Domovini. “Priče “Hrvatska duša”, “Imamo papu”, “I Nijemci traže fra Marinkove grančice s Hvara”, “Franjina braća i sestre” otkrića su čudesne prisutnosti Svemogućega u našem svagdanjem životu.

Zato u slovima ove knjige leže pohranjeni pejzaži, susreti s ljudima, športski događaji, opisi života u gradovima i povijesnih događanja te beskrajno mnoštvo drugih slika.

I u ovoj knjizi naš fra Jozo zaista sa žarom, zanosom i pobožnom odanošću hodočasnika piše o doživljajima naših ljudi u obitelji, u školi, društvu, o njihovim malim i velikim ljubavima, o njihovom životu i nazorima na svijet, iskreno i neposredno, što je u biti osnovni uvjet za prodor u umjetnost riječi.

Ima u tim tekstovima vedrine i humora, na što mladi imaju najviše prava, ali ima i prikazivanja tamnih i tragičnih strana ljudskog života. Ima neke začudne zrelosti i ozbiljnosti u pričama onih koji su prerano spoznali što sve život nosi u sebi.

Koliko je još uvijek u dušama prognanika prisutna brazgotina ratnog razaranja pokazuje “Spomen na baku Mandu” iz Podgrađa, iz Vukovarsko-srijemske županije. Ta životna priča mogla bi zbog svoje dojmljivosti, biti uvrštena u poznatu antologiju “U ovom strašnom času”.

Literarni tekstovi knjige “Čarli”, upečatljivi i originalni, posjeduju domovinsko lice, narodnosni impuls, vjersku postojanost, svoj svijet.

Riječju: osebujnu i pronicljivu kreativnost fra Jozе Župićа koji u spomenutim literarnim tekstovima otvara jezik naroda kojemu pripada i tako proširuje dubinu postojanja.

Posebno je simpatično što je fra Jozo sročio i reportaže na dijalektu, čakavskom narječju. Primjerice u zapisu "Igraj, igray!" balotaši u Makarskoj govore u dijalektu, kako njime govore slobodno i nesputano, najiskrenije i najbolje izrazivši sebe.

A ujedno i ova knjiga potvrđuje kako su narječja hrvatskoga jezika bogatstvo i Božji dar hrvatskom narodu, a nikako ne nekakva slabost. No, poezija i proza nerazdružive su i u prizorima svagdašnjeg života u pričama "Ptice selice", "Dragoj Gospi" i "Ružno pače".

I na kraju, hvala fra Jozi da se to – minulo i sadašnje-ne zaboravi! Jer, ono što nije zapisano s vremenom odlazi u tminu zaborava.

prof. Helena Perić-Jadrić

Vjeruj u ljubav

Fra Andeo Cvitanović, *Vjeruj u ljubav*, Zaostrog, 2006.

Nužno je poučiti ljude kako će sve manje voljeti stvari, a sve više voljeti čovjeka da bi čim prije u tom čovjeku ljubili Vječnu ljubav. Svakako je potrebno pomoći čovjeku da bude, ono što svaki želi – biti sretan, a to ne može biti bez ljubavi koja će ga dovesti k nebeskom Ocu.

S tog gledišta, usuđujem se reći, da je ova knjiga, iako je u nekim neznatnim dijelovima stereotipna i nesuvremena, u ovim okolnostima nužna i može uroditi obilnim plodom na opću dobrobit.

Knjiga je pisana nesebičnom ljubavlju da nauči čovjeka ljubiti, ljubiti Ljubav. Jedna sjajna ideja – ljubav je domišljata!

dr. Pavao Knezović

(P)osluhni riječ

Fra Miroslav Bustruc, *(P)osluhni riječ – duhovne misli i razmatranja uz nedjelje i blagdane kroz liturgijsku godinu C*, Teovizija, Zagreb, 2007.

Autor u svojim razmatranjima zahvaća cijelu liturgijsku godinu uključujući i glavne svetkovine. Razmatranja su kratka, pisana osebnim stilom, isprepletana iskričavim izričajima koji su tipični za fra Miroslava. Nemaju

pretenziju da sve reknu i doreknu, jer očekuju i potiču na aktivno i meditativno čitanje i razgovor vjernika.

Razmatranja koja nam fra Miroslav daruje u ovoj knjizi ne žele i ne mogu nadomjestiti osobnu meditaciju nedjeljnih i blagdanskim biblijskih tekstova, kako sa strane prezbitera tako i sa strane vjernika laika, a još manje vjerničko slušanje riječi koje ima svoje povlašteno mjesto u liturgijskoj zajednici. Žele jednostavno probuditi i oživjeti apetit riječi života. Stoga će knjiga biti pravi blagoslov svima koji gladuju Božje riječi.

Fra Nikola Vukoja

Pričekaj dušu

Fra Miroslav Bustruc, *Pričekaj dušu – meditacije (audio CD)*, Teovizija, Zagreb, 2007.

Nosač zvuka *Pričekaj dušu* fra Miroslava sadrži uz uvodnu osam meditacija (Skromnost – Božja veličina, Smijeh nije grijeh..., Slab sam, ali to nije kraj, Darivaj zahvalnost, U prolazu smo, ali nismo prolazni, Daj nam svoj mir, Prihvati prihvaćanje i Više ne živim ja) popraćenih glazbom. Izbor glazbe potpisuje Emilio Kutleša.

Putokaz kroz hrvatske svjetove

Ante Periša, *Putokaz kroz hrvatske svjetove, Ravnokotarski cvit, Lepuri-Split*, 2007.

Mediji su jedna od najmoćnijih sila u suvremenom dobu (u javnosti čak postoji izraz “sedma sila”). Ono što dođe u medije postaje važno i poznato, a ono o čemu mediji šute kao da se nije ni dogodilo, kao da ni ne postoji.

Ako je većina naših medija proizišla iz komunističkog sustava i u njima prevladavaju bivši režimski kadrovi, onda je razumljivo da će i slika svijeta koju oni prezentiraju biti odraz te duhovne podloge.

Tek je mali broj medija za koje se može reći da nisu interesno vezani, već da im je na srcu objektivno informiranje te duhovno, kulturno, moralno, intelektualno ... uzdizanje hrvatskih građana.

Nažalost, vrlo mali je broj kolumnista i komentatora koji djeluju u tom pozitivnom smjeru u hrvatskoj javnosti. Kolumne dr. sc. Ante Periše, objavljujane povremeno tijekom nekoliko godina u «Hrvatskom listu», svakako idu u tom smjeru te pružaju svježinu i određenu intelektualnu «poslasticu», tj. vrlo zdravu hranu svim čitateljima.

Autor je svjestan moći i utjecaja medija na suvremeno društvo, osobito na mlađe ljude u razdoblju njihove formacije. Stoga na više mjesta na različite načine govori o tome. Također u nekoliko tekstova upozorava na vrlo snažnu manipulaciju medija nad društvom, pogotovo nad onima koji još nisu u cjelovitosti formirani ili nisu dovoljno sami upućeni u ono što ima se kroz medije katkada servira. Ovoj medijskoj manipulaciji ljudima autor suprotstavlja s jedne strane kršćanstvo kao religiju oslobađanja i slobode, a s druge racionalnost i kritičko mišljenje.

Fra Stipe Nimac

Očenaš - molitva Gospodnja

Dr. fra Marijan Vugdelija, *Očenaš - molitva Gospodnja, Služba Božja, Split, 2007.*

Knjiga dr. M. Vugdelije izuzetno je važna po temi koju obrađuje. Knjiga je isto tako izuzetno kvalitetna po stručnosti jezične analize izvornog teksta (grčki, hebrejski) kao i po iscrpnosti teološke interpretacije.

Ovaj temeljiti komentar molitve Očenaša dr. Vugdelije predstavlja pravo otkriće bogatog duhovnog sadržaja. Dr. Vugdelija svojim egzegetskim znanjem i iskustvom istražuje značenje riječi i izričaja molitve Očenaša po svim parametrima: filološkom (npr. «svagdanji»), kontekstualnom (značenje riječi i izričaja u kontekstu Matejeva evanđelja), sinoptičkom (usporedba paralelnih, srodnih izričaja u drugim evanđeljima), starozavjetnom (značenje riječi i izričaja na starozavjetnoj pozadini).

Knjiga profesora dr. Vugdelije donosi daleko najiscrpniju egzegetsko-teološku analizu novozavjetnog teksta Očenaša na hrvatskom jeziku do sada uopće. Ova knjiga će u narednim desetljećima biti nezaobilazna i dragocjena literatura za svakog čitatelja koji želi bolje upoznati smisao (kontekstualnu ukorijenjenost) i značenje (aktualizacijsku poruku) novozavjetne i kršćanske molitve Očenaša. Knjiga dr. Vugdelije po metodi *jezične* (morfološko-sintaksne, semantičke) *analize* i *teološke interpretacije* posebno je korisna

za studente teologije kao priručnik za egzegezu odabranih ulomaka iz sinoptičkih evanđelja.

Dr. Anto Popović

Stotine godina visovačke samoće

Nevenka Nekić, Stotine godina visovačke samoće, Zbirka pripovjedaka, izd. Naklada Bošković, Split 2007.

Knjiga se sastoji od 112 višebojnih stranica, tvrdog uveza, ilustrirana. Suizdavači: Zbornik «Kačić», Franjevački samostan Visovac, Kulturna udruga «Fra Andrija Dorotić», Sumartin.

Cijena: 100 kn.

Narudžbe: Naklada Bošković, Tijardovićeve 12, Split, ili Franjevački samostan, Visovac.